

Finansavdelningen
Karolina Roos

Styrelsen för Stockholm Avfall AB

Tertial 2 & prognos 2 2024 inklusive rapportering

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

att godkänna bolagets ekonomiska utfall tertial 2 och prognos 2 2024, inklusive rapportering, för Stockholm Avfall AB

Christian Rockberger
Verkställande direktör

Karolina Roos
Avdelningschef
Finans

Bilagor: Utfallsrapport Tertial 2 2024 (Stockholm Vatten och Avfall)

Utfallsrapport Tertial 2 2024

Stockholm Vatten och Avfall

Tillsammans för världens
mest hållbara stad

STOCKHOLM
VATTEN
OCH AVFALL

© Stockholm Vatten och Avfall 2024

Författare: [Namn], [Epost]

Rapporten citeras: Efternamn (Årtal) Utfallsrapport Tertial 2 2024 Underrubrik
Stockholm Vatten och Avfall

Diarienummer: Text

Projektnummer: Text

Kontaktuppgifter: Stockholm Vatten och Avfall, 106 36 Stockholm

Telefon: 08-522 120 00

Webb: www.svoa.se

Utfallsrapport Tertial 2 2024

Stockholm Vatten och Avfall AB

Innehållsförteckning

Sammanfattande kommentar	5
Analys av ekonomisk utveckling	8
Resultatsammanställning, investeringar & övrigt	8
Analys	8
1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	25
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	25
2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	25
2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	33
2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	36
2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	37
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	40
3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	40
3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	42
3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	44
3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	44
3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	45
3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	46
3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	48

Sammanfattande kommentar

Stockholm Vatten och Avfall har ett viktigt samhällsuppdrag vilket innefattar ansvar för stadens avfallshantering, leverans av dricksvatten och ett renat avloppsvatten.

Inom ramen för bolagets viktiga uppdrag arbetar bolaget kontinuerligt med förbättringar, samtidigt som bolaget arbetar för att svara upp mot ställda krav och höjda ambitionsnivåer.

I augusti fick bolaget besök av finansborgarråd Karin Wanngård och miljö- och klimatborgarråd Åsa Lindhagen. De tryckte på Stockholm Vatten och Avfalls viktiga uppdrag för att Stockholm ska vara en attraktiv stad att verka och bo i.

Bolaget befinner sig lik annan verksamhet i en kontext med ökade krav, ett nytt geopolitiskt läge och med ett sämre ekonomiskt läge.

Bolaget har ett stort fokus på styrningen av investeringsprojekten då dessa genom sin omfattning har stor påverkan på bolagets framtid och har även stor betydelse för Stockholms stads totala upplåning. Bland annat har nya rutiner införts för hur styrelsen löpande informeras om samtliga projekt över 200 miljoner kronor med särskilda krav för Stockholms Framtida avloppsrening, SFA. För att ytterligare stärka styrningen av SFA har projektdirektiven uppdaterats, styrgruppen utökats och bolaget kommer inom kort att tillsätta en stabschef. För att sänka investeringsutgifterna och öka prognossäkerheten för bolagets anläggningar i samband med exploateringar har flera projekt inletts med exploateringskontoret i Stockholm och Huddinge kommun. En genomgång har inletts av effektmålen för Stockholm framtida vattenförsörjning, SFV. De investeringsprojekt över 300 miljoner kronor som beslutats avseende SFV har genomgått en särskild granskning. Andra viktiga områden avser arbetet med prognossäkerhet och kostnadsuppföljning i projekten samt hållbarhet och cirkulärt byggande.

Bolaget har presenterat en sammanfattande känslighetsanalys till styrelsen:

Andelen kapitalkostnader av de totala kostnaderna ökar från strax över 30 procent år 2023 till över 55 procent år 2034 för Stockholm Vatten AB. Resultatet av ovanstående skapar en mycket hög och oundviklig räntekänslighet för bolaget, inte minst i och med marknadens nuvarande ränteläge. Räntan är således den enskilt mest kritiska nivåstyrande parametern för framtida Va-taxor.

Även Henriksdals avloppsreningsverk fick besök av riksdagsledamoten, tillika moderaternas partisekreterare, Karin Enström. Där mötte hon representanter från Svenskt Vatten och Stockholm Vatten och Avfall.

Under perioden har bolaget deltagit i bland annat Slakthusdagen, Järvaveckan och Östersjödagarna.

Rekommendationer från lekmanrevisionen i samband med bokslut 2023

Bolagets arbete för att åtgärda rekommendationer är att det har skapats struktur för att fördela ansvar och följa upp att åtgärder vidtas. Avdelningschefer rapporterar löpande till VD vid avstämningsmöten. Uppföljning sker med revision under året.

Under perioden har ett intensivt arbete genomförts med att åtgärda rekommendationerna och några har redan åtgärdats. Identifierade utvecklingsområden handlar främst om att stärka återrapportering till beslutsfattare avseende investeringsprojekt och att ta fram gemensamt arbetssätt i investeringsverksamheten. Arbeta pågår med att utveckla och implementera effektiva arbetssätt.

Avseende granskning av bolagets systematiska informationssäkerhetsarbete och efterlevnad av NIS-direktivet identifierades två utvecklingsområden, lokal anvisning för informationssäkerhet och fastställa en övergripande kontinuitetsplan, vilka har åtgärdats och presenterat för styrelsen i juni.

Avfallsverksamheten:

Övertagandet av insamlingsansvaret för hushållens förpackningar från Förpacknings- och

Tidningsinsamlingen har gått bra och under våren samt hela tertialen har bolaget fortsatt arbeta med att ta fram processer, arbetssätt, rutiner och uppföljning.

Ett stort arbete har gjorts gällande utbetalning av ersättning för fastighetsnära insamling av förpackningar i flerbostadshus. Hyresvärdar och bostadsrättsföreningar i Stockholm med fastighetsnära insamling av förpackningsavfall, FNI, har rätt till bidrag. Bidraget grundar sig på den modell som är fastslagen av Naturvårdsverket och bekostas av förpackningsproducenterna. Bidraget är utformat som en schablonersättning.

Sedan årsskiftet har nationella krav om sortering av vad som benämns som bioavfall införts. Detta innebär att sortering med hjälp av matavfallskvarnar inte längre är ett godkänt system för att sortera sitt matavfall och den schabloniserade mängd som tidigare inkluderats i rapporteringen av behandlat matavfall nu inte längre ingår. Detta innebär att 315 ton per månad inte längre adderas till de mängder matavfall som gått till biologisk behandling.

Under årets första period var mängden insamlad matavfall avsevärt högre än tidigare år. Under sommarmånaderna ses en lägre insamlad mängd varför prognos för helåret har justerats.

I slutet av augusti inleddes testdrift av eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm. Planerad invigning av anläggningen sker 1 oktober 2024. Ett omfattande arbete för att säkerställa drift och förvaltning av anläggningen kommer att vidtas under åren 2024-2026. Idrifttagningen får följdverkningar för insamlingsystemet i stort med påverkan på bland annat insamlingslogistik, driftplanering samt kommunikationsinsatser. Ett omfattande arbete gällande bland annat ruttplanering och traktomläggning genomförs för att säkerställa en effektiv insamling- och fordonsanvändning.

Just nu pågår sex stora exploateringsprojekt för huvudmannskapet sopsug: Kista Norra, Bromma, södra Värtan, Slakthusområdet, Hornsberg och Årstafälten. Den 1 september övertogs drift och förvaltning av sopsugar i Hjorthagen och Hagastaden.

Arbete pågår kring stängning av Sätra återvinningscentral (ÅVC) vid årsskiftet 2024-2025 samt utredning av temporär ersättningslokal och kapacitetsökning av ÅVC Vantör.

Slutgiltigt förslag till avfallsplan antogs av avfallsnämnden vid mötet 13:e juni. Förslaget har sedan tillställts stadsledningskontoret för vidare hantering i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Under perioden har underlag tagits fram för de olika insamlingsuppdrag som ska startas 2026. Det är insamling av pumpbart avfall i hela staden, insamling av mat-, rest och trädgårdsavfall i fyra delområden och insamling av förpackningar från en- och tvåbostadshus i hela staden.

Vatten- och avloppsverksamheten:

Verksamheten har arbetat med att ytterligare utveckla och förbättra underhållsprocessen. Under perioden har arbetet pågått med att analysera återkommande störningar, för att just förbättra det förebyggande underhållet och minska det avhjälpande underhållet.

På Norsborg, vid renovering av långsamfilter, har även en ny arbetsmetod använts som gav resultatet att mängden avfall minskade från 24 880 kilo till 1520 kilo.

Vidare har verksamheten arbetat med att ta fram en första rapport kring övergripande förutsättningar för att installera läkemedelsteknik och förslag till vidare utredningar och fördjupningar. Rapporten är under slutbearbetning och beräknas vara färdigställd under början av oktober.

Arbete med framtagande av PFAS strategi går enligt plan, och strategi bedöms vara färdigställd under 2024.

Även under sommaren 2024 har Bornsjön fått besök av får som har betat bort Jättebjörnloka, som är en invasiv art.

På Bornsjön har även solceller på Talby, driftsatts under andra tertialet. Solceller på Fågelsta är installerade men inväntar fortfarande hjälp från Vattenfall för att kunna driftsättas. Förhoppningsvis kan detta ske under tredje tertialet.

Bornsjön har haft tre skogsbränder vilket har påverkat växtlighet i form av vindfällan. Hur bränderna har påverkat Bornsjön som reservvattentäkt är ännu inte helt klarlagt.

Leveransen av dricksvatten till våra kunder och omhändertagandet av avloppsvatten har fungerat väl. Det har inte inträffat några större störningar men det var under sommaren ett medialt fokus på bräddningar och skyfall. Samtliga dricksvattenprov inom egenkontrollen för ledningsnätet i Stockholm och Huddinge uppfyllde gränsvärdeskraven enligt Livsmedelsverkets krav.

Verksamheten har arbetat med insatser för att energieffektivisera i pumpstationer och anläggningar, till exempel genom att byta styrsystem och byta ut armaturer i anläggningarna. Arbetet med att öka andelen återvunna schaktmassor fortsätter till exempel i det nystartade bolagsövergripande teamet för Cirkulär hantering av schaktmassor. En ständig utveckling för ökade hållbarhetskrav i upphandlingar sker, till exempel har en övergång skett till fossilfria grävmaskinstjänster.

Verksamheten arbetar med åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen. Till exempel har en fördamm till Kyrkdammen i Huddinge invigts och fällningen av fosfor i Drevviken har slutförts under andra tertialen. Dricksvattenanvändningen följs upp och arbetet med att ta fram en plan för att minska vattenanvändningen är i sin linda.

Verksamheten har varit representerade i arbetsgrupper för framtagande av en regional inriktning för storskalig dricksvattenstörning som Samverkan Stockholmsregionen (SSR) drivit.

Styr- och stödverksamheten:

Styr- och stödverksamheten har ett flertal ägardirektiv samt uppdrag från revisioner, styrelse och bolagsledningen att genomföra. Samtliga är påbörjade och med något enstaka undantag kommer de att vara genomförda under året, med implementering i år eller under 2025.

För Stockholm Vatten och Avfall är samverkan med berörda förvaltningar och bolag av stor vikt för bolagets och stadens utveckling men även för bolagets planering och budget. Samverkan sker till exempel med exploateringskontoret i den gemensamma "Ledstång" som förvaltas tillsammans. Stockholm Vatten och Avfall och exploateringskontoret träffas regelbundet och hanterar såväl förvaltningsfrågor och utbildningar, men agerar också som eskaleringsforum för "knäckfrågor" i projekt. Även med trafikkontoret har en förvaltningsgrupp startats upp för att på ett övergripande plan förtydliga projektfrågor. Ett annat exempel är att en dialog med stadsbyggnadskontoret har inletts för att ta fram en rutin som sammanlänkar tidigt skede med planprocessen för att ha ett så bra samarbete med staden som möjligt i exploateringsprojekt. Verksamheten och Huddinge kommun har startat upp ett mötes forum för att se över gemensamma rutiner kring för samverkan. En strategisk IT-samverkan är startad med IT-chefer från Stockholms stads bolag.

Remissen för nya miljöprogrammet har analyserats, besvarats och kommer ligga till grund för den kommande verksamhetsplaneringen 2025.

Under 2024 arbetar verksamheten med att sprida kunskap och insikter om kunders behov som framkommer vid olika undersökningar och mätningar. Detta som led i bolagets arbete med ständiga förbättringar.

Under sommaren hade verksamheten ett antal intensiva veckor i samband med en större felfakturering som kunde avhjälpas men som gav många frågor från kund.

Arbetet fortgår med utveckling av bolagets styr- och ledningssystem. Strukturering och systematik pågår av bolagets styrande dokument. Hantering av avvikelser är en viktig grund i arbetet med ständiga förbättringar och som är en del av stadens kvalitetsprogram, och bolaget arbetar nu för att utveckla processen.

En pilot har genomförts med generativ AI-modell i likhet med ChatGPT för att effektivisera verksamheten. Modellen kan användas för att ställa frågor som systemet besvarar kopplat till de dokument eller den information som har laddats upp vilket sparar tid för användaren. En pilot har gjorts genom att testa modellen på i första hand bolagets styr- och ledningssystem.

Under maj genomfördes certifieringsrevision (omcertifiering) kopplat till bolagets ISO-certifikat för Kvalitet 9001:2015 och Miljö 14001:2015 med gott resultat och ett fåtal avvikelser. Revisorerna har under sommaren godkänt plan för korrigerande åtgärd tillsammans med de bevis som lämnats på att avvikelserna är åtgärdade i enlighet med gällande krav vid en omcertifiering.

Analys av ekonomisk utveckling

Bolaget har fortsatt stort fokus på ekonomin. Dels på grund av det rådande ekonomiska läget med högt ränteläge och hög inflation och bolaget arbetar med att uppnå en god kalkylsäkerhet i projekten.

Resultatsammanställning, investeringar & övrigt

Resultatsammanställning

Nyckeltal	Utfall	Budget	Prognos
Omsättning		4 512 168	4 539 694
Rörelsekostnader		-2 471 427	-2 506 116
Avskrivningar		-643 345	-656 958
Nedskrivningar och Utrangeringar			-741
Personalkostnader		-765 247	-765 033
Övriga kostnader		4 263	2 729
Finansnetto		-623 713	-600 487
Resultat efter finansnetto		12 699	13 088

Investeringar

Nyckeltal	Utfall	Budget	Prognos
Nyproduktion		4 034 187	3 672 288
Strategiska investeringar (Ombyggnad)		211 803	227 000
Ersättningsinvesteringar		854 114	1 200 676
Summa investeringar		5 100 104	5 099 964

Övrigt

Nyckeltal	Utfall
Antal anställda	
Balansomslutning	

Analys

Koncernens resultat efter kapitalkostnader för terial 2 uppgår till 83 miljoner kronor, vilket är 12 miljoner kronor bättre än budget för perioden. Lägre räntekostnader förklarar huvuddelen av den positiva avvikelserna.

Stockholm Vatten AB redovisar ett terialresultat om -7 miljoner kronor, vilket är cirka 50 miljoner kronor lägre än budget. Högre driftkostnader förklarar utvecklingen.

Resultatet för Stockholm Avfall AB uppgår till 92 miljoner kronor, vilket är drygt 60 miljoner kronor bättre än budget. Både intäkt- och kostnadssidan bidrar till den positiva utvecklingen.

I koncernens prognos 2 (P2) för 2024 uppgår resultat efter kapitalkostnader till 13 miljoner kronor,

vilket är i linje med budget. Investeringar för 2024 förväntas landa på 5 400 miljoner kronor, vilket är 300 miljoner kronor högre än budget. Ökningen förklaras av god framdrift i projekten under året.

Resultaträkning

Koncernens resultat efter kapitalkostnader uppgår i T2 83 miljoner kronor, vilket är 12 miljoner kronor högre än budget för perioden. Lägre räntekostnader förklarar den positiva utvecklingen.

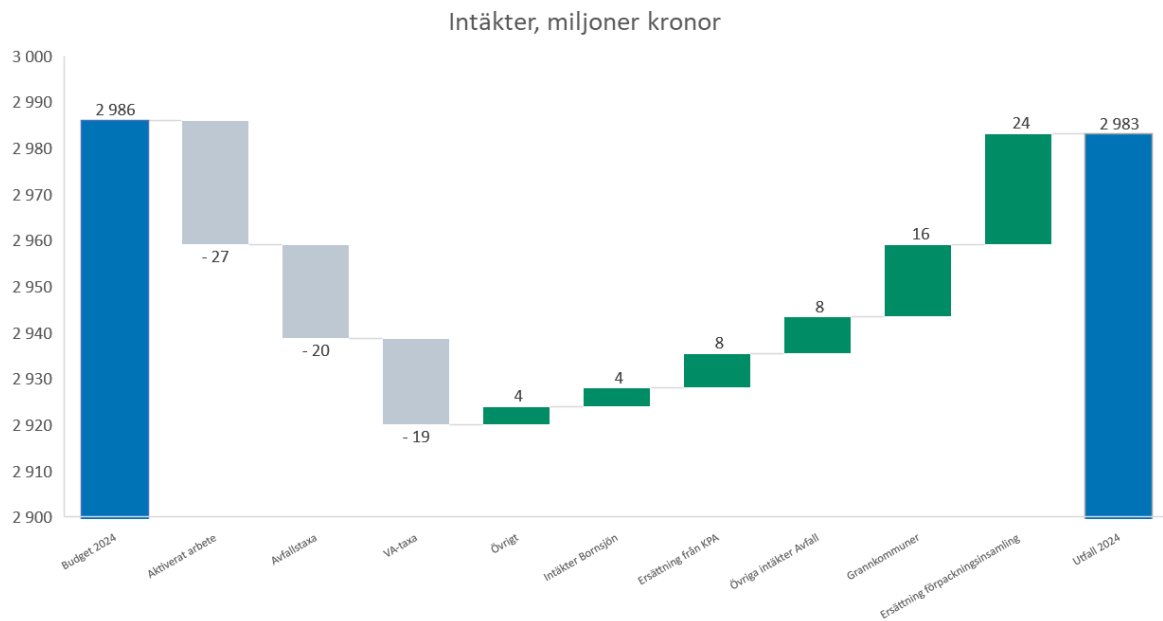
Resultat efter kapitalkostnader för helåret uppgår i P2 till 13 miljoner kronor, vilket är i linje med budget. Ett något försämrat driftresultat kompenseras av lägre kapitalkostnader

Miljoner kronor

	Ack utfall	Ack budget	Avvikelse	Helårsprognos	Helårsbudget	Avvikelse
Taxebaserade intäkter	2 310	2 350	-39	3 481	3 532	-51
Övriga intäkter	595	531	63	886	800	86
Summa externa intäkter	2 905	2 881	24	4 367	4 331	35
Aktiverat arbete	78	105	-27	144	163	-19
Summa intäkter	2 983	2 986	-4	4 511	4 494	17
Varor/Material/Kemikalier	-90	-106	16	-137	-158	21
Entreprenadkostnader	-927	-917	-10	-1 412	-1 386	-26
Fastighets- och lokalkostnader	-97	-106	9	-149	-166	18
IT-kostnader	-58	-64	6	-93	-98	4
Energikostnader	-132	-146	14	-210	-221	11
Skadeståndskostnader	-21	-9	-12	-35	-15	-20
Konsultarvoden	-94	-101	7	-158	-161	3
Inhyrd personal	-39	-18	-21	-60	-25	-35
Personalkostnader	-492	-497	5	-760	-764	4
Övriga externa kostnader	-155	-145	-9	-230	-224	-6
Summa driftkostnader	-2 105	-2 109	4	-3 244	-3 219	-25
Resultatneutrala intäktsbokningar	63	18	45	63	18	45
Resultatneutrala kostnadsbokningar	-63	-18	-45	-63	-18	-45
Driftresultat	877	877	0	1 267	1 275	-9
Avskrivningar	-407	-399	-8	-653	-640	-13
Finansnetto	-387	-407	20	-601	-623	22
Summa kapitalkostnader	-794	-806	12	-1 254	-1 263	8
Resultat efter kapitalkostnader	83	71	12	13	13	0

Intäkter T2 2024 (januari-augusti)

Intäkterna för terial 2, rensat för resultatneutrala bokningar, är i nivå med budget. Högre externa intäkter kompenseras för lägre aktiverat arbete.

Aktiverat arbete är drygt 25 miljoner kronor lägre än budget. Mer tid än planerat läggs i tidiga skeden och aktiveras därmed inte, samtidigt som en del uppdrag med budgeterad aktiverad tid ännu inte blivit av.

Taxeintäkterna är cirka 40 miljoner kronor, men endast 1,7 procent, lägre än budget vilket fördelar sig ungefär lika mellan Avfall och VA. Inom Avfall syns huvuddelen av avvikelser inom området manuell hämtning verksamheter.

Den ersättning från Naturvårdsverket som utbetalas till avfallsbolaget kopplat till förpackningsinsamlingen är cirka 25 miljoner kronor högre än budget tack vare gynnsam utveckling av index.

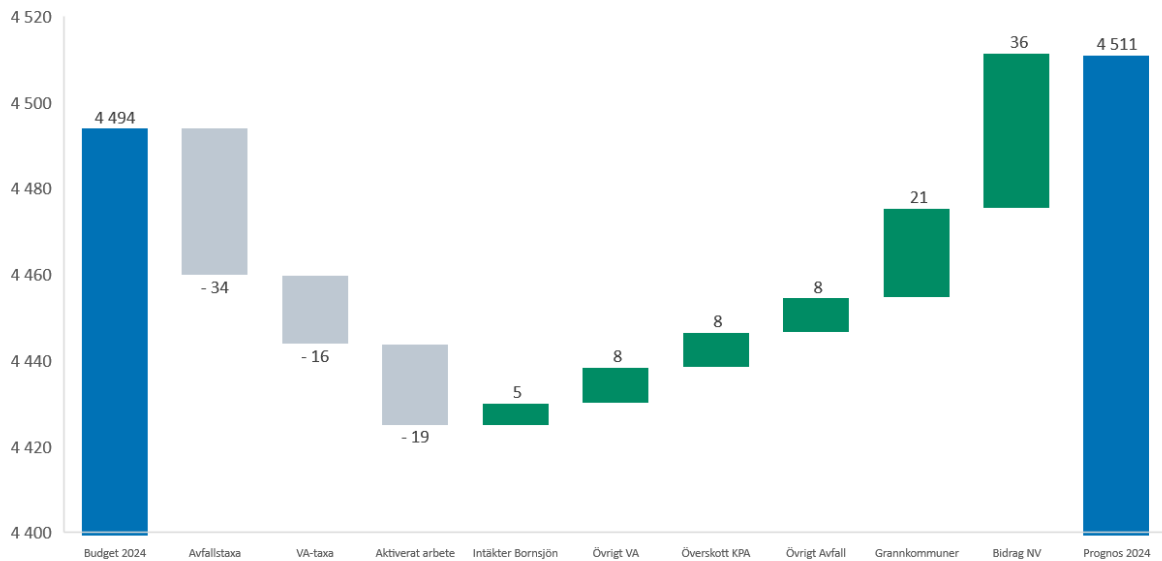
Grannkommunsintäkterna är cirka 15 miljoner kronor högre än budget, vilket beror på högre volymer inom avlopp.

Försäkringsbolaget KPA har gjort en återbetalning om 8 miljoner kronor kopplat till överskott inom premiefrielseförsäkring.

Intäkter P2 2024 (helår)

Intäkterna, rensat för resultatneutrala bokningar, förväntas bli cirka 17 miljoner kronor eller 0,4 procent högre än budget på helåret. Både taxeintäkter och aktiverat arbete prognostiseras lägre än budget, men detta kompenseras av väsentligt högre övriga intäkter.

Intäkter, miljoner kronor

Taxebaserade intäkter står för den största avvikelsen mot budget, vilket följer trenden i utfallet hittills i år med lägre volymer inom både avfall och VA.

Aktiverat arbete förväntas minska med nästan 20 miljoner kronor jämfört med budget. I budget 2024 fanns en förväntan om att vissa tjänster skulle ha en mycket hög allokering mot investeringsprojekt, vilket i praktiken är svårt att uppnå.

Intäkter från verksamheten vid Bornsjön beräknas ge 5 miljoner kronor högre prognostiserade intäkter.

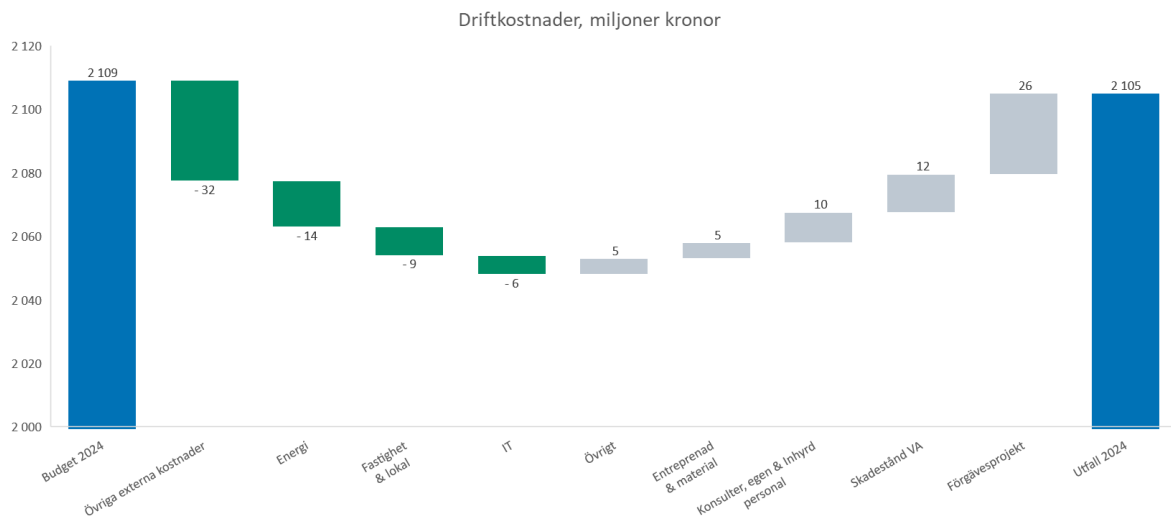
Försäkringsbolaget KPA har gjort en återbetalning om 8 miljoner kronor kopplat till överskott inom premiefrielseförsäkring.

Trenden med ökade avloppsvolymer inom grannkommunsaffären förväntas fortsätta under året och leder till en drygt 20 miljoner kronor högre helårsprognos.

Det bidrag som utbetalas från naturvårdsverket som ersättning för förpackningsinsamlingen har räknats upp med index, vilket gör att helårsintäkten förväntas bli drygt 35 miljoner kronor högre än budget.

Driftkostnader T2 2024 (januari-augusti)

Driftkostnaderna för terial 2, rensat för resultatneutrala bokningar, är i nivå med budget.

Övriga externa kostnader är drygt 30 miljoner kronor lägre än budget, vilket förklaras av generellt lägre kostnader inom hela kostnadsslaget. En trend som syns hela året.

Energikostnaderna är lägre än i budget tack vare lägre elpriser, detta motverkas till viss del av högre energiskatter.

Fastighets- och lokalkostnader är nästan 10 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak förklaras av ett bättre städavtal för återvinningsstationer (ÅVS) inom avfallsverksamheten.

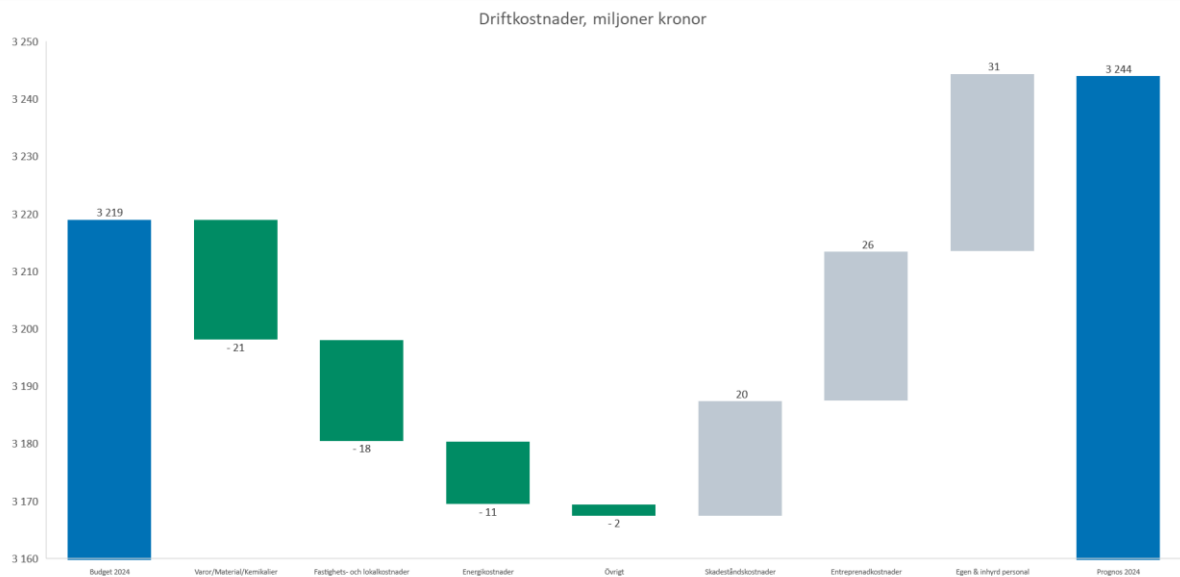
Kostnader för konsulter, egen och inhyrd personal är 10 miljoner kronor högre än budget, vilket drivs av inhyrd personal. Inhyrda har dels tagits in för utredningar inom SFV-projektet, men även för att täcka upp för tjänstledigheter och sena rekryteringar inom flera delar av organisationen.

Skadeståndskostnaderna inom VA-verksamheten är högre än budget på grund av fler tillkommande ärenden kopplat till skyfallen 2021 än vad som reserverades i årsbokslutet, vilket slår direkt mot resultatet.

Projektet SFV Kyrkogårdsvägen-Tyresövägen har bokats som en förgäveskostnad om cirka 25 miljoner kronor efter beslut i styrelsen under våren.

Driftkostnader P2 2024 (helår)

Driftkostnaderna för helåret, rensat för resultatneutrala bokningar, förväntas landa 1 procent över budget. De största kostnadsökningarna återfinns inom inhyrd personal och entreprenader där enbart saneringsarbetet Bromma Mälaren står för en ökning om 16 miljoner kronor. Kostnadsminskningar som kompenserar för detta återfinns bland annat inom varor, material och kemikalier tack vare gynnsam utveckling inom vattenverksamheten.

Varor, material och kemikalier förväntas bli cirka 20 miljoner kronor lägre på helåret, vilket främst förklaras av VA-verksamheten där kemikaliepriserna gått ner samtidigt som färre degenereringar av kolfilter planeras under 2024. Även inom Avfall är kostnaderna lägre tack vare lägre volymer av påsar för matavfallsinsamling.

Fastighets- och lokalkostnader förväntas bli nästan 20 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak förklaras av ett bättre städavtal för återvinningsstationer (ÅVS) inom avfallsverksamheten. Lägre städkostnader bidrar med 9 miljoner kronor. Resterande avvikelse förklaras av att kontot för städning ÅVS flyttats till entreprenadkostnader och utgör således ingen besparing utan endast en flytt mellan konton.

Energipriserna är lägre än i budget, vilket förväntas bestå året ut. Den positiva utvecklingen motverkas till viss del av högre kostnader för elskatt.

Skadeståndskostnader inom VA förväntas sluta 20 miljoner kronor högre än budget. Ett högre utfall hittills i år tillsammans med osäkerhet kring omfattningen av ännu ej inkomna krav kopplat till skyfall 2021 respektive 2024 förklarar ökningen.

Entreprenadkostnader prognostiseras cirka 25 miljoner högre än budget. Saneringsarbetet Bromma Mälaren står för 15 miljoner kronor. Kostnader för saneringsarbetet fanns med i budget, men till ett lägre belopp, vilket förklaras av att hela arbetet förväntas kunna slutföras i år istället för 2025 som tidigare estimerats. Resterande avvikelse återfinns inom vattenverksamheten.

Kostnader för inhyrd personal förväntas bli väsentligt högre än budgeterat. Ej tillsatta vakanser samt ersättare för tjänstledigheter står för huvuddelen av förklaringen, men även utredningar kopplat till SFV-projektet är en förklaringspost.

Resultatneutrala poster

Under tertialet har resultatneutrala poster bokats om 63 miljoner kronor på både intäkts- och kostnadssidan av resultaträkningen. Dessa består av:

- Erhållet stöd från Energimyndigheten, vilket ges som bidrag till Biokraft (43 miljoner kronor)
- Ombokningar inom investeringsavdelningen (9 miljoner kronor)
- Skadestånd inom avfallsverksamheten (5 miljoner kronor) med motsvarande kostnad
- Fällningsarbete inom Ledningsnät med motsvarande intäkt (6 miljoner kronor)

Dessa bokningar redovisas separat i resultaträkningen för att ge bättre analysmöjligheter. I

prognosen ingår samma poster.

Kapitalkostnader T2 2024 (januari-augusti)

Miljoner kronor

	Ack utfall	Ack budget	Avvikelse	Helårsprognos	Helårsbudget	Avvikelse
Avskrivningar	-407	-399	-8	-653	-640	-13
Finansnetto	-387	-407	20	-601	-623	22
Summa kapitalkostnader	-794	-806	12	-1 254	-1 263	8

Kapitalkostnaderna är vid utgången av T2 12 miljoner kronor lägre än budget. Detta beror främst på lägre räntekostnader

Avskrivningskostnaderna är högre än budget, vilket främst beror på tidigarelagd aktivering av en anläggning inom SFA-projektet.

Räntekostnaderna är 20 miljoner kronor lägre än budget för perioden, vilket främst beror på lägre faktiska räntenivåer under årets första åtta månader. Effekten av lägre räntenivåer motverkas delvis av en högre genomsnittsskuld. Orsaken är att den räntebärande skulden är högre än i budget på grund av den tidigarelagda aktiveringen av anläggning inom SFA-projektet där ränta aktiveras under pågående projekt.

Kapitalkostnader P2 2024 (helår)

Kapitalkostnaderna i P2 är 8 miljoner kronor lägre än budget. Positiv effekt från lägre räntekostnader kompenserar för högre avskrivningskostnader. Lägre räntesats i utfall samt en lägre prognosränta förklarar den positiva avvikelsen.

Avskrivningskostnaderna är 13 miljoner kronor högre än budget. Orsaken är främst tidigarelagd aktivering av en anläggning inom SFA-projektet.

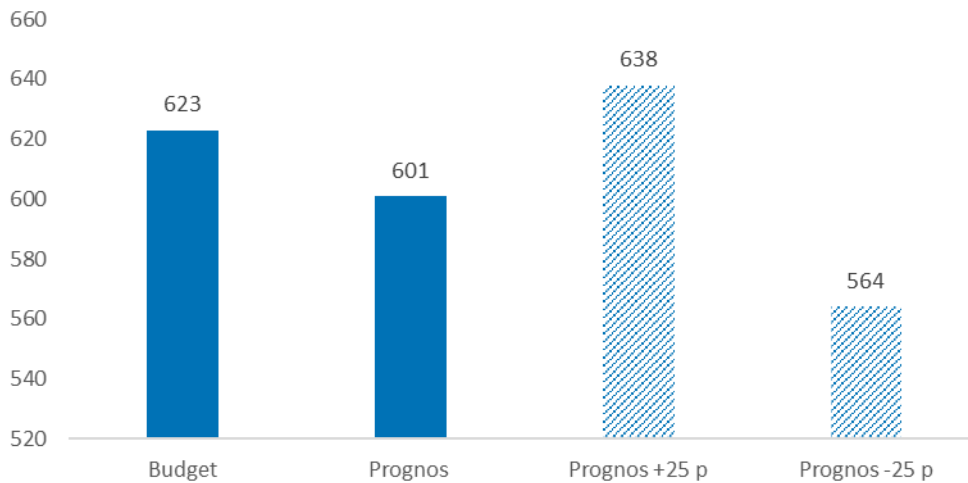
Koncernens finansnetto består huvudsakligen av kostnadsränta på koncernskulden gentemot Stockholms stad. All upplåning sker hos stadens internbank, som även estimerar framtida räntenivåer. Stadens räntesats i budget uppgick till 2,65 procent men bolaget kompletterande med viss riskpremie för osäkerhet i framtida räntesatser. Detta resulterade i en genomsnittlig räntesats i budget på 3 procent. Bolaget har i P2 räknat med den av staden nu prognostiserade räntan vilket i genomsnitt ger 2,73 procent.

Räntekostnaden i P2 minskar med drygt 20 miljoner kronor jämfört med budget. Minskningen är främst hänförlig till lägre räntenivåer under det första tertialet. Bolagets skuld som påverkar finansnettot beräknades i budget till 20,7 miljarder kronor och beräknas i P2 till 21,8 miljarder kronor. Orsaken är den tidigare beskrivna aktiveringen av anläggning.

Räntekänslighetsanalys P2 2024 (helår)

Räntekänsligheten för innevarande år minskar successivt då den genomsnittliga räntan 2,73 procent består av fastställd procentsats fram till och med augusti (en procentsats per månad) och därefter prognostiserad procentsats per månad. Genomsnittlig procentsats för årets fyra sista månader uppgår, enligt prognos, till i medeltal 2,8 procent. Om räntan stiger 0,25 procent ökar räntekostnaden med cirka 18 miljoner kronor. Om räntan istället sjunker med 0,25 minskar räntekostnaden med cirka 18 miljoner kronor.

Räntekänslighetsanalys, miljoner kronor

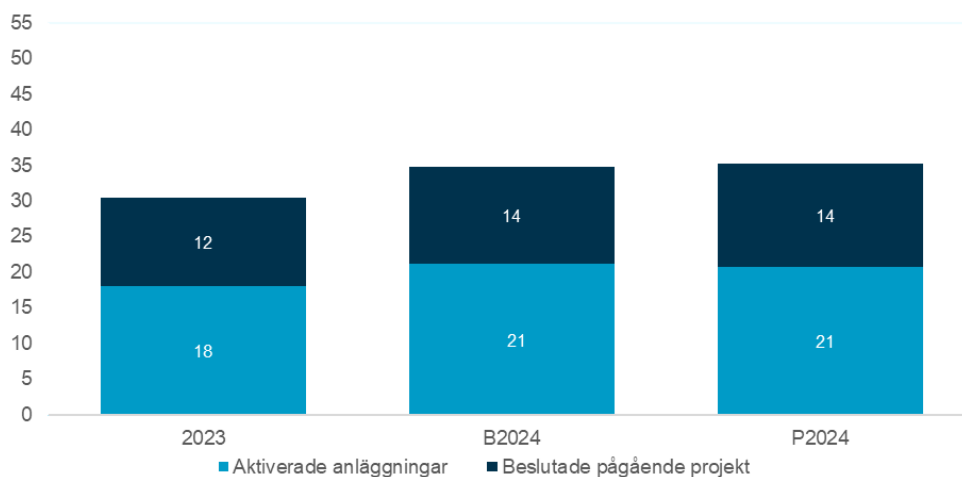

Balansräkning P2 2024 (helår)

Bolagets totala tillgångar, anläggnings- och omsättningstillgångar uppgår enligt P2 till 36 miljarder kronor i slutet av året, vilket är i linje med budget.

Anläggningstillgångarna består av aktiverade anläggningstillgångar plus pågående projekt. Aktiverade anläggningstillgångar är anläggningar som börjat nyttjats (avskrivning sker) medan pågående projekt är utgifter där anläggningen ännu inte är färdig. Under 2024 räknar bolaget med att aktivera cirka 3,8 miljarder kronor vilket, minskat med årets avskrivningar, gör att de aktiverade anläggningarna ökar till 21 miljarder kronor. Pågående projekt ökar med investeringar på 5,4 miljarder kronor och minskar med det som aktiveras vilket gör att bolaget i slutet av 2024 estimerar pågående projekt till 14 miljarder kronor.

Anläggningstillgångar, miljarder kronor

Investeringar

Miljoner kronor

	Ack utfall	Ack utfall fg. år	Avvikelse	Helårsprognos	Helårsbudget	Avvikelse
Avfallsverksamheten, totalt	165	298	-133	377	394	-17
Avfallsverksamheten	164	277	-113	344	357	-13
Avfall - exploateringsprojekt	1	22	-20	32	37	-5
VA-verksamheten, totalt	3 108	2 326	782	5 133	5 134	-2
Stockholms framtida avloppsrening, SFA	1 796	1 190	606	2 489	2 317	172
Avloppsrening	155	207	-52	747	743	4
Stockholms framtida vattenförsörjning, SFV	219	326	-106	451	460	-8
Vattenproduktion	57	37	20	115	189	-74
Ledningsnät, befintligt nät	482	337	145	759	718	40
Ledningsnät, exploatering	399	230	169	571	707	-136
Övriga investeringar, totalt	4	23	-18	25	32	-7
Summa	3 277	2 647	630	5 534	5 561	-26
Generell justering VA	0	0	0	-134	-461	327
Summa inkl generell justeringar VA	3 277	2 647	630	5 400	5 100	301

Bolagets investeringar under 2024 är prognostiserade till 5 400 miljoner kronor, vilket är 300 miljoner kronor högre än budgeten för 2024. Som rapporterades redan i terial 1 har framdriften i projekten varit god under året, inte minst inom SFA-projektet. Samtidigt har avmattningen inom exploateringsprojekt inte blivit så kraftig som befarat, vilket sammantaget ger ett behov av att höja investeringsprognosen.

Status Stockholms framtida vattenförsörjning, SFV

Under 2024 har bolaget initierat en översyn och prövning av SFV-programmets drivande faktorer, effektmål och identifierade åtgärder. Arbetet med översynen har pågått under Q1-Q2 och har resulterat i underlag för beslut i styrelsen om att låta utföra en utökad ytterligare genomlysning av programmet. Detta i syfte att presentera uppdaterade effektmål för SFV senast i september 2025. Resultatet av genomlysningen kan komma att få konsekvenser för omfattning, systemlösning och prioriterade åtgärder beroende av de vägval som görs. Redan nu står det klart att investeringstakten de närmaste fem till tio åren kommer att justeras ned jämfört tidigare övergripande plan. Genomlysningen innebär inte att samtliga projekt inom programmet pausas till hösten 2025, de som sedan tidigare har beslut och är högt prioriterade av bolaget och som bedöms viktiga att genomföra oaktat resultatet av genomlysningen fortgår tillsvidare enligt plan och inom redan beslutade ekonomiska ramar.

Beskrivning av stora projekt över 300 miljoner kronor

Bolagets investeringsbeslut har historiskt fattats i gällande prisnivå, vilket innebär att framtida prisjusteringar generellt sett inte har inkluderats i den budget som beslutats för projekten. Från och med 1 januari 2024 förändrades detta och för projekt över 200 miljoner kronor beräknas prisindexrisk för att ta höjd för framtida marknadsutveckling och kostnadsökningar.

Tidigare år har prisutvecklingen på marknaden inte medfört så pass stora kostnadsökningar att det funnits behov av att löpande stämma av aktuell prisnivå för den budget som beslutas, men i rådande läge har gällande budget indexuppräknats för flera av de större projekten för att säkerställa att projekten, med de kostnadsprognoser som nu redovisas, fortsatt ligger inom sina budgetramar.

Högdalens sorterings- och matavfallsanläggning, HSMA (Resursutvinning Stockholm - RUS)

Stockholms stad har som ett led i sitt klimatarbete beslutat att samla in och biologiskt behandla 75 procent av stadens matavfall. Stadens klimatstrategi omfattar även att förbränning av fossil plast ska minska för att på så sätt uppnå en mer förnyelsebar fjärrvärmeproduktion samt att staden ska eftersträva resurseffektiva kretslopp. Ett sätt att få mer förpackningsmaterial, vilket i stor utsträckning i dagsläget felaktigt hamnar i hushållens restavfallspåse istället för i producentansvarssystemet, till materialåtervinning är att låta en sorteringsanläggning eftersortera restavfallet mekaniskt. Stockholms stad har i ägardirektiv angett att Stockholm Vatten och Avfall ska verka för att en sådan anläggning uppförs. Anläggningen, i kombination med befintlig separat insamling av matavfall, uppskattas bidra till en minskad klimatpåverkan för Stockholms avfallshantering i form av minskade utsläpp av växthusgaser på cirka 33 000 ton CO₂e/år.

Byggarbeten startade i april 2022. Anläggningen tas i bruk under hösten 2024.

Beslutad budget om 995 miljoner kronor för projektet har indexuppräknats till 1 221 miljoner kronor i prisnivå 2024-03, projektet förväntas inte överskrida budget.

Stockholms framtida avloppsrening, SFA

En förutsättning för stadens tillväxt är en fungerande avloppsrening som klarar kraven på såväl rening av avloppsvattnet som påverkan på omgivningen i form av buller, lukt och transporter. Byggandet av SFA innebär en fördubbling av kapaciteten i Henriksdals reningsverk och åtgärder som utvecklar anläggningen till ett av världens modernaste reningsverk. Beslutet innebär även att Bromma reningsverk stängs och att en ny avloppstunnel byggs från Bromma till Henriksdal. Projektmålen inkluderar ett renare vatten i Mälaren, minskade utsläpp i Östersjön och att transporter med avloppsslam genom bostadsområden upphör.

Budget för SFA-projektet fastställdes i april 2024 av Kommunfullmäktige till 19,5 miljarder kronor, i prisnivå mars 2023. Projektet fortskrider enligt planen i det reviderade genomförandebeslutet. Beslutat har fattats om reviderade projektdirektiv och styrgruppen har förstärkts.

Reviderad tidplan innebär att Sicklaanläggningen, tunneln och 3 etapper av 4 i Henriksdal är klara under 2028, vilket är förutsättningar för att avvecklingen av Bromma reningsverk ska kunna påbörjas. Under år 2029 kommer SFA-projektet ha uppnått fullt effektmål och den sista etappen 4 slutförs under 2031.

Projektet består huvudsakligen av tre delar, ledningstunneln, Henriksdals reningsverk och Sicklaanläggningen. I ledningstunneln pågår arbeten på alla fronter längs hela sträckningen från Bromma reningsverk till Sicklaanläggningen. I Henriksdals reningsverk pågår arbeten i den andra etappen av biolinjernas totalt fyra etapper, två av sju röt-kammare är renoverade, den första av två slamtankar är färdig och arbeten med den andra pågår. I den nya slamhanteringen pågår installationsarbeten. I delar av Sicklaanläggningen pågår betongarbeten.

Tenstareservoaren

Tenstareservoaren som togs i drift 1969 ingår i det så kallade normalzonsnätet som är direkt kopplat till vattenverken i Lovö och Norsborg. Reservoaren har stor betydelse för att utjämna flödesvariationer, vilket ger jämnare vattenproduktion och pumpdrift från vattenverken samt jämnare tryckförhållanden inom distributionsområdet. Reservoaren har dessutom, som alla reservoarer, en leveranssäkrande funktion. Tenstareservoaren är i behov av renovering och volymen behöver utökas för att säkra driften och leveranssäkerheten med den vattenförbrukning som prognostiserats för 2050. Stockholm Vatten och Avfall har genomfört utredningar som visar att det bästa alternativet är att bygga en ny reservoar bredvid den befintliga. Därefter kan den befintliga reservoaren stängas av helt för renovering som då kan utföras effektivt med minimerade risker.

Inriktningsbeslut fattades i kommunfullmäktige i november 2022, 45 miljoner kronor för planerfasen med en indikativ totalbudget om 550 miljoner kronor. Bygglovsansökan har lämnats in och systemhandling är klar. Detaljprojektering påbörjas. Enligt nuvarande tidplan beräknas projektet söka genomförandebeslut under första kvartalet 2025, detta kan komma att ändras då bolaget under

2024 och delar av 2025 genomför en översyn av SFV-programmets omfattning och investeringstakt i sin helhet.

Trekantens reservoar

Trekanten är den största reservoaren i bolagets verksamhetsområde och rymmer 72 200 kubikmeter vatten, fördelat på två behållare (norra och södra). Reservoaren ligger centralt i normalzon och fungerar som utjämningsreservoar inom Norsborg och Lovö vattenverks normalzonsområde. Den grundläggande funktionen är att hantera variationerna i vattenförbrukningen under dygnet i hela leveransområdet och därmed möjliggöra en jämn inpumpning från vattenverken till huvudvattennätet. I händelse av störningar eller avbrott i leveransen från vattenverken respektive avbrott i huvudvattennätet fungerar reservoaren tillsammans med övriga reservoarer även som reservvolym i vattenförsörjningen. Reservoar Trekanten har omfattande funktions- och konditionsbrister som åtgärdas genom projektet.

Renoveringen pågår enligt plan. Nu renoveras den norra behållaren och när den är klar ska den södra renoveras. Då det är en renovering av en anläggning som är i drift blir det en del ändringar vilket är planerat. Entreprenaden är indexreglerad och påverkas av prisläget. Prognosen ligger inom indexuppräknad nivå.

Ugglevikens reservoar

Ugglevikens reservoar, som togs i drift 1935, är en av de viktigaste reservoarerna då den tillhör det så kallade normalzonsnätet som är direkt kopplat till vattenverken i Lovö och Norsborg. Reservoaren har stor betydelse för att säkerställa en jämn produktion av vatten på vattenverken och för att fullt ut kunna använda övriga tre normalzonsreservoarer i Trekanten, Tensta och Tallkrogen. Reservoaren har dessutom, liksom övriga reservoarer, en leveranssäkrande funktion. Ugglevikens reservoar är för låg, varför den begränsar hur övriga normalzonsreservoarer kan nyttjas samt hur balansen i nätet fungerar. Under en del av dygnet måste Ugglevikens reservoar stängas, vilket medför att leveransområdet inkluderande Norrmalm och Östermalm då saknar reservoar. Reservoarens volym är också för liten och behöver utökas. Projektets huvudsyfte är att säkra den framtida funktionen vilket kräver att bräddnivån höjs med 5 meter och att reservoarvolymen ökas med cirka 50 procent, från 18 000 m³ till 27 000 m³.

Kommunfullmäktige fattade beslut om detaljplanen i slutet av 2022. Beslutet har överklagats och ligger i dagsläget hos Mark- och miljööverdomstolen vilket gör att det är oklart när arbetena kan starta. Projekteringen förväntas gå på låg fart under 2024.

Prisökningar jämfört med inriktningsbeslutets budget (800 miljoner kronor indikativ budget) är den största kostnadsdrivande risken för projektet i dagsläget.

Nya Långsamfilter, Norsborg

Stockholm Vatten och Avfall producerar dricksvatten från två produktionsanläggningar, Norsborg och Lovö vattenverk.

Bolaget står inför en omfattande kapacitetsökning av dricksvatten för att klara de mål som är utgångspunkt för programmet Stockholms framtida vattenförsörjning. Bland de åtgärder som tagits fram finns investering i sex stycken nya långsamfilter på Norsborg vattenverk för att öka kapaciteten med 2 400 m³/t. Storleken på en bassäng är 70 m * 100 m och djupet är 2,6 m. Den totala filterytan motsvarar storleken av 10 olympiska simbassänger. Byggnation av nya långsamfilter medför att vattenproduktionen kommer att möta de nya behoven av dricksvatten i takt med att Stockholm växer.

Norsborgs vattenverk är uppdelat i två anläggningar, östra och västra vattenverket. Tillsammans står de för 60 procent av Stockholm Vatten och Avfalls totala mängd producerat dricksvatten. När östra verket byggdes valdes av kostnadsskäl att bygga färre långsamfilter än planerat. Det har medfört att östra verket idag utgör en flaskhals i produktionen med outnyttjad kapacitet jämfört med övriga delar i processen. En utbyggnad ger kapacitetsökning både för östra verket och Norsborgs vattenverk som helhet.

Stockholm Vatten och Avfall behöver säkerställa dricksvattenförsörjningen i Stockholms län ur ett flergenerationsperspektiv. Om en anläggning oplanerat tas ur drift ska leverans av dricksvatten kunna fortgå utan samhällskritiska störningar. En utbyggnad av långsamfilter på östra verket ger ökad möjlighet att nå de mål som fastställts inom programmet för Stockholms framtida vattenförsörjning och den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län.

Genomförandebeslut för projektet fattades i kommunfullmäktige i oktober 2023. Budget för projektet är 615 miljoner kronor i prisnivå 2023-04.

Produktionen har börjat i mars 2024 med schaktarbetet för långsamfiltren. Starten av betongarbete (gjutning av bassänger) är planerad efter sommaren. Anslutningen till befintliga ledningar är planerad i februari 2025. Upphandling av sand för långsamfilter pågår. Projektet följer i dagsläget plan. Kända risker i projektet är relaterade till inköp av sand för långsamfilter enligt bolagets krav, leverans av betong utan flygaska, anslutning till befintligt verk samt skador på befintliga bassänger/anläggningar.

SFV- L Lovö vattenverk – Drottningholmssundet

Som en del av programmet Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV) planeras en ny vattenledning från Lovö vattenverk till Trekantens reservoar. Projektet avser sträckan mellan Lovö vattenverk och Drottningholmssundet där en vattenledning, dimension 1200 mm, ska förläggas på en sträcka om 4,8 km. Projektet höjer kapaciteten i huvudvattennätet och stärker leveranssäkerheten vilket medför att befintliga huvudvattenledningar blir möjliga att stänga av och renovera.

Projektering för systemhandling pågår och färdiga handlingar beräknas levereras i juni 2025. Enligt nuvarande tidplan beräknas projektet söka genomförandebeslut under första kvartalet 2026, detta kan komma att ändras då bolaget under 2024 och delar av 2025 genomför en översyn av SFV-programmets omfattning och investeringstakt i sin helhet. Vidare ser bolaget en stor risk i att de tillstånd som projektet behöver överklagas, vilket skulle dra ut tidplanen. Den största kostnadsbärande risken i projektet är att de geotekniska förutsättningarna har visat sig vara mer komplicerade än vad man antagit vid förstudien. Den största risken för tidsförskjutning är att den privata fastighetsägaren inte godkänner ledningsdragningen.

SFV-L Norsborg VV - Alby

Som en del av programmet Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV) planeras en ny vattenledning från Norsborgs vattenverk till Trekantens reservoar. Projektet ska förlägga en ny vattenledning, dimension 1400 mm, på en sträcka om 3,8 kilometer mellan Norsborgs vattenverk och Fittjakammaren i Botkyrka kommun. Syftet med förläggningen är dels att säkra dricksvattenförsörjningen för ytterligare drygt en halv miljon människor i regionen, dels att möjliggöra renovering av de tre befintliga ledningarna från Norsborgs vattenverk. Projektet är uppdelat i tre delsträckor där två av sträckorna nu arbetar med färdigställande av förfrågningsunderlag. Tredje delsträckan (cirka 300 meter) har varit vilande planera att påbörjas under hösten.

Bolagets styrelse har i oktober 2023 behandlat ett genomförandebeslut för projektet på 875 miljoner kronor, inklusive bedömd prisindexrisk om 214 miljoner kronor. En extern granskning har gjorts av projektets kalkyl inför beslut i kommunfullmäktige. De största kostnadsbärande riskerna i projektet är att de geotekniska förutsättningarna skiljer sig vid byggnation, att anbud blir dyrare än beräknat, oförutsedda ledningar eller anläggningar i marken samt brister i projekteringen som inte identifierats vid granskning. Bland övriga ej kostnadsbärande risker finns projektförseningar på grund av lång hanteringstid för genomförandebeslut, förseining eller kontaminering av dricksvatten vid inkopplingsarbeten samt organisationsförändringar hos beställaren på grund av lång projekttid.

SFV-L Källbrink-Långsjöparken (tidigare Jeriko-Långsjön)

Projektet SFV-L Källbrink-Långsjöparken, inom Huddinge kommun, är det högst prioriterade ledningsnätsprojektet i närtid inom programmet för Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV).

Syftet med projektet är initialt att möjliggöra nedstängning och renovering av befintlig huvudvattenledning mellan Källbrink och Långsjön byggd år 1958. Långsiktig är syftet med projektet att den nya ledningen och den befintliga ledningen ska fungera parallellt och med detta tillföra betydande kapacitetsökning och redundans i huvudvattenledningsnätet. Projektet bedöms som mycket tidskritiskt eftersom befintlig huvudvattenledning har både renoveringsbehov och kapacitetsbegränsning. Konsekvenser av att inte genomföra SFV-L Jeriko-Långsjön skyndsamt innebär successivt ökande risker för störningar på vattenförsörjningen i södra Stockholm samt att SFV-programmets övergripande mål, att säkerställa vattenförsörjningen för ytterligare en halv miljon människor i Stockholmsregionen till år 2050, motverkas. Projektet omfattar nyförläggning av cirka 3 kilometer ställedning i dimension 1200 mm i mycket varierande omgivning.

Projektet beviljades genomförandebeslut i kommunfullmäktige i november 2023. Under 2024 kommer ett omfattande dialog- och informationsarbete att inledas med berörda intressenter då projektet har en stor omgivningspåverkan.

Projektet ligger efter aktuell tidplan vid genomförandebeslut och har i dagsläget en bedömd färdigställandetid till andra kvartalet 2028. Förseningen beror på behov av omtag i systemhandlingsarbetet samt behov av beslut om hantering av befintlig huvudvattenledning som berörs av projektet. De största och mest kostnadsdrivande riskerna i projektet bedöms vara ofullständigt projekteringsunderlag medförande överraskningar i entreprenadskede, hantering och åtgärder kopplade till överskridande av krav på bullernivåer samt ogynnsamt marknadsläge vid anbudsskede för entreprenad.

Nya ställverk inklusive byggnader Lovö

De befintliga ställverken på Lovö vattenverk installerades 1984 och har uppnått sin tekniska livslängd. Ställverkens ålder samt begränsade tillgång till reservdelar för förebyggande underhåll ökar risken för driftstörningar. Härigenom finns en förhöjd risk för längre och mer omfattande driftstörningar, vilket i värsta fall leder till avbrott på vattenleveransen ut från vattenverket. De nya ställverken tar dessutom höjd för att möjliggöra framtida kvalitetshöjande åtgärder på Lovöverkets beredningsprocess, som planeras utföras inom ramen för Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV). En förutsättning för att detta ska kunna ske är att elförsörjningen förstärks genom installation och anslutning av de nya ställverken. Beslut fattades i oktober 2020 att uppföra tre nya ställverk, vilka inryms i nya byggnader. Ställverkens funktion är att ta emot inkommande el och fördela ut den till elcentraler i respektive anläggningsdel. Stora delar av verkets elcentraler och övriga elsystem är från samma tidsperiod som ställverken och har i hög utsträckning uppnått sin tekniska livslängd, men uppfyller framförallt inte gällande elstandarder och säkerhetsföreskrifter för elinstallationer. Dessa delar har utretts separat och kommer fortlöpande bytas ut i ett separat projekt, 400 Volt Lovö.

Projektets omfattning har behövt utökas, då utredningen i projektet 400 Volt Lovö påvisat nya förutsättningar, i form av fler yttre el-stråk. Åtgärderna medför att en väsentligt större volym berg än vad som tidigare planerats behöver hanteras, vilket påverkar kostnaderna för projektet i hög grad. Utökningen av säkerhetshöjande åtgärder i projektet har också ökat omfattningen. Vidare har omvärldsfaktorer och stigande marknadspriser medfört att kostnaden för genomförandet av projektet ökat. Kommunfullmäktige har i mars 2024 godkänt ett reviderat genomförandebeslut på 342 miljoner kronor inklusive prisindexrisk.

Slutbesiktning av byggnader har genomförts och restpunkter åtgärdats fram till juni. Det pågår slutmontage och förberedelser inför driftsättning av ställverken under hösten 2024. Slutbesiktning av elentreprenaden planeras till slutet av året.

Mässtunneln

Mässtunneln avlastar befintligt avloppssystem, minskar bräddning och möjliggör planerad exploatering av Mässtaden. Bolaget anlägger en cirka 4 kilometer lång avloppstunnel i berg från Mäsvägen söder om Älvsjö gård som ansluts till planerad Stockholms framtida avloppsrening ledningsnäts tunnel (SFAL) vid Liljeholmen.

Kommunfullmäktige fattade genomförandebeslut om 1 061 miljoner kronor i maj 2020. Byggstart den 18 december 2023 och första sprängningsarbetena under april 2024 med beräknad slutbesiktning februari 2031. Projektet följer plan.

Nya Östbergatunneln

Nya Östbergatunneln ska avlasta Henriksdals reningsverk från dagvatten, frigöra bräddvattenkapacitet i befintlig brädd- och dagvattentunneln från Sicklaanläggningen och öka kapacitet för avledning av dagvatten. Investeringen innebär anläggande av en 2 100 meter lång dagvattentunnel i berg från Sickla till Saltsjön.

Byggarbetena är igång sedan oktober 2022. Tunneln drivs från två håll; från Hammarbyskogen vid Sicklaanläggningen och från Finnboda. Tunneln drivs fram med cirka 10-15 meter i veckan. Projektet följer i dagsläget plan och förväntas vara klart under fjärde kvartalet 2026.

Utökad svaghetszon i Finnboda och i Östberga medför kortare sprängsalvor samt ökade förstärkningar. Upptaget bland riskerna i projektet; beroende på hur omfattande svaghetszonerna är kan det påverka slutkostnaden.

Årstafältet etapp 1

Stockholms stad har sedan 2007 arbetat med planeringen av den nya stadsdelen där cirka 6 000 nya bostäder är planerade att anläggas. För Stockholm Vatten och Avfall innebär denna exploatering ett VA-mässigt komplext arbete där stora VA-system påverkas av exploateringen såväl som att ett helt nytt VA-system måste anläggas. Arbetet kommer att genomföras i åtta etapper. Inom etapp 1 krävs stora investeringar för att möjliggöra den vidare exploateringen. För bolaget innebär dessa investeringar stora omläggningar av huvudledningarna och utbyggnad av befintlig dagvattendamm.

I nuläget är cirka två tredjedelar av de projekterade VA-ledningarna anlagda. Dagvattendammen är i princip färdigställd. Den nya entreprenören väntas påbörja kvarstående arbeten inom kort. Bland kvarstående arbeten ingår bland annat anläggande av en tryckstegringsstation för vatten och en pumpstation för dagvatten. Ett reviderat genomförandebeslut om 1 229 miljoner kronor inklusive prisindexrisk behandlades i kommunfullmäktige i juni 2024.

Hagastaden

Genom överdäckning av motorväg och järnväg bebyggs och omvandlas det gamla industriområdet till en levande och attraktiv stadsdel. Det nya området Hagastaden kommer rymma 5 000 nya bostäder och 50 000 arbetsplatser när det står färdigt. Stadsdelen integreras med Karolinska Institutet och Nya Karolinska Solna. För att möta dessa bostäders och arbetsplatsers behov av ett fungerande vatten- och avloppssystem måste Stockholm Vatten och Avfall förnya det befintliga VA-systemet för att möta exploateringskrav.

Reviderat genomförandebeslut om 566 miljoner kronor beviljades under hösten 2022. Stora ändringar har framförallt skett i Östra Hagastaden där den tidigare fördjupade översiktsplanen, som låg till grund för genomförandebeslut, redovisade en rondellösning vid Norrtull och en stadsstruktur kring trafikplatsen. Strukturen för östra delen av Hagastaden utvecklades i programmet och har fått en ändrad och utökad omfattning med fler byggrätter och ett utökat geografiskt område. I dagsläget bedöms reviderat beslut behövas år 2027 på grund av prisindexökningar.

Inom de centrala delarna av Hagastaden är större delar av VA-systemet utbyggt, cirka 90 procent. Inom Östra Hagastaden utfördes förberedande VA arbeten under 2023. Under 2024 kommer större trafikomläggningar att genomföras för att bland annat möjliggöra omläggningar av befintligt VA. Tidplanen har förskjutits och vissa entreprenader senarelagts. Rent generellt har entreprenaderna dessutom blivit dyrare än tidigare beräknat. För västra Hagastaden påbörjas systemhandling under hösten 2024. Vissa ändringar av innehållet för hela Hagastaden har skett som kommer medföra ökade kostnader. Denna ökning bedöms i nuläget kunna rymmas inom projektets beslutade budget. Stora ändringar före det senaste beslutet har framförallt skett i östra Hagastaden där den tidigare fördjupade översiktsplanen, som låg till grund för genomförandebeslut, redovisade en rondellösning

vid Norrtull och en stadsstruktur kring trafikplatsen. Strukturen för östra kvarteren av Hagastaden utvecklades i programmet och har fått en ändrad och utökad omfattning med fler byggrätter och ett utökat geografiskt område.

Norra Djurgårdsstaden, Norra

Stockholms stad har beslutat att exploatera områdena kring Hjorthagen, Värtan och Frihamnen. Området ingår i stadens satsning på en miljöprofilerad stadsdel. Inom Norra Djurgårdsstaden planeras det för 12 000 nya bostäder, 35 000 arbetsplatser, utbyggnad av spårväg och hamnverksamheten vid Värta- och Frihamnen. Exploateringen kräver utbyggnad av nytt VA-ledningsnät inklusive pumpstationer samt utförande av erforderliga förstärkningsåtgärder på befintliga ledningssystem inom Norra Djurgården. Projektet innefattar VA-ledningsnätet inom Norra Djurgårdsstadens norra del, norr om Lidingövägen.

Hittills har totalt cirka 22 kilometer VA-ledningar (vatten, spill- och dagvatten) byggts för att ansluta ny bebyggelse till VA-ledningsnätet. Utöver detta har tre avloppspumpstationer uppförts. Arbete med planering, projektering och genomförande återstår endast i tre av de sexton delprojekten; övriga är färdigbyggda. De delprojekt inom vilka VA-anläggningarna ännu inte är helt färdigprojekterade och byggda är NDS Gasverket, NDS Bobergsgatan etapp 2 och NDS Kolkajen Ropsten.

Ett reviderat genomförandebeslut har behandlats i bolagets styrelse i maj 2024 och hemställts Kommunfullmäktige för beslut.

Detaljplanen för Kolkajen är ännu inte antagen vilket innebär en osäkerhetsfaktor både ekonomiskt och tidsmässigt. Utförandet av VA-ledningar inom detaljplanen för Kolkajen kan försvåras av undermarks-konstruktioner som inte är kända i och invid befintlig kajkonstruktion där VA-ledningarna ska byggas, vilket kan medföra ökade kostnader.

Norra Djurgårdsstaden, Södra

Stockholms stad har beslutat att exploatera områdena kring Hjorthagen, Värtan och Frihamnen. Området ingår i stadens satsning på en miljöprofilerad stadsdel. Inom Norra Djurgårdsstaden planeras det för 12 000 nya bostäder, 35 000 arbetsplatser, utbyggnad av spårväg och hamnverksamheten vid värta- och frihamnen. Exploateringen kräver utbyggnad av nytt VA-ledningsnät inklusive pumpstationer samt utförande av erforderliga förstärkningsåtgärder på befintliga ledningssystem inom Norra Djurgården. Projektet innefattar VA-ledningsnätet inom Norra Djurgårdsstadens södra del, söder om Lidingövägen.

Merparten av VA-anläggningarna som ska byggas inom huvudprojektet kvarstår att utföra. Endast en mindre del har byggts inom Södra Värtan, främst i gatorna söder om Hamnbassängen. Projektering pågår just nu av VA-anläggningar inom delprojekten NDS Hamnpåfarten och NDS Energihamnen. VA-ledningar och en avloppspumpstation kommer inom NDS Hamnpåfarten att anläggas med start tidigast hösten 2024. Osäker tidplan för och omfattning av utbyggnaden inom resterande delarna av området. Tidplanerna är osäkra och har succesivt förskjutits framåt i tiden. Eventuellt behov av reviderat genomförandebeslut längre fram. Risker som föreligger är svåra att bedöma då mycket av det som återstår att utföras ligger många år framåt i tiden.

Centrala Bromma, Riksby

Projektet är en del av det program för centrala Bromma som godkändes av stadsbyggnadsnämnden år 2017. Den aktuella detaljplanen syftar till att möjliggöra för cirka 1250 bostäder samt totalt cirka 150 000 kvm BTA (bruttoarea) verksamhetsyta mm. Exploateringen innebär stora investeringar för Stockholm Vatten och Avfall, bland annat i omläggningar av huvudledningar för vatten och avlopp, anläggande av nytt dagvattenmagasin och pumpstation samt utbyggnad av lokalt ledningsnät för vatten och avlopp.

Exploateringen innebär stora investeringar för Stockholm Vatten och Avfall, bland annat i omläggningar av huvudledningar för vatten och avlopp, anläggande av nytt dagvattenmagasin och pumpstation samt utbyggnad av lokalt ledningsnät för vatten och avlopp. Bolaget bedömer att en VA-

lösning för aktuell etapp enligt nuvarande utbyggnadsförslag för området skulle innebära en investeringsutgift om 1460 mnkr inklusive prisindexrisk och en täckningsgrad av VA-taxa på cirka 10 procent och har berett ett ärende för inriktningsbeslut. Bolaget ser det inte som rimligt att projektet fortsätter att planeras enligt nu gällande utbyggnadsförslag utan att de kostnader VA-utbyggnaden medför lyfts för värdering och ställningstagande tillsammans med övriga kostnader för staden förenade med exploateringen av Centrala Bromma. Exploateringskontorets projekt bereder ett underlag till genomförandebeslut under hösten. Samordning mellan organisationerna pågår för att de två beslutsärendena ska hanteras av kommunfullmäktige vid samma tillfälle. De höga kostnaderna för projektet förklaras bland annat av resultat av geotekniska undersökningar som visat på stora behov av temporära spontarbeten för VA-systemet under byggskedet. Planeringsarbetet i projektet har också konkretiserat de VA-tekniska lösningarna och resulterat i en kostnadsbedömning för planerade anläggningsarbeten baserad på framtagen systemhandling.

Skärholmsdalen

Skärholmsdalen är ett av flera projekt inom exploateringskontorets fokusområde Fokus Skärholmen. Syftet med Skärholmsdalen är att möjliggöra 800 – 1100 bostäder, två nya förskolor, en utökad förskola, ett vårdhem samt lokaler i entréplan på bostadshuset. I samband med detta behöver Stockholm Vatten och Avfall genomföra omfattande ny- och omförläggningar av vatten-, spill- och dagvattenledningar i området. Sammanlagt anläggs 7800 meter VA-ledningar i projektet som uppdelas i två underprojekt/etapper där etapp 1 avser Skärholmsdalen Västra och etapp 2 avser Skärholmsdalen Östra.

Detaljprojekteringen för etapp 1 pågår enligt plan med produktionsstart under tredje kvartalet 2025. I etapp 2 kommer reviderad systemhandling tas fram utifrån nya förutsättningar avseende utformning kopplat till Spårväg Syd och Förbifart Stockholm samt tillståndprocess för vattenverksamhet. Arbetet påbörjas i september 2024. Ett nytt reviderat inriktningsbeslut hanterades i Kommunfullmäktige i juni 2024, 33 miljoner kronor för planeringsfasen med en indikativ totalbudget om 640 miljoner kronor inklusive prisindexrisk. Projektets främsta risker består av att tidplanen drar ut på tiden med anledning av det rådande marknadsläget i kombination med att endast hälften av projektets kvartersmark är markanvisade; att besked dröjer från de angränsande projekten Spårväg Syd och Förbifart Stockholm; samt att tillståndprocess för vattenverksamhet drar ut på tiden. Utöver detta är det även en stor risk att de geo- och markmiljötekniska förutsättningarna skiljer sig i genomförandet jämfört med framtagna utredningar.

Gladö Kvarn

Stockholm Vatten och Avfall bygger ut kommunala vatten- och avloppsledningar i omvandlingsområde Gladö Kvarn i Huddinge kommun. Fritidshusområdet från 1940-talet har på senare år fått en allt högre andel permanentboende. De gamla enskilda avloppen är inte anpassade efter den ökade belastningen som permanentboende ger, vilket innebär risk för utsläpp av orenat avloppsvatten.

Utvecklingen från fritidshushåll till permanentboende, ställer större krav på miljöriktiga och hållbara vatten- och avloppslösningar. Huddinge kommun har som målsättning att kunna erbjuda fler invånare permanentboende och har därför detaljplanerat Gladö Kvarn. Nuvarande detaljplan vann laga kraft 2013, och utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp har pågått under åren 2015-2023. Totalt ansluts cirka 570 fastigheter till det nya VA-nätet, vilket innefattar befintliga samt tillkommande fastigheter.

Anläggningen är färdigställd under 2023. Upparbetat cirka 340 miljoner kronor. Projektet håller på att avslutas och kommer att slutrapporteras under hösten 2024.

Flemingsbergsdalen

Huddinge kommun tillsammans med exploatören planerar för utveckling av en ny stadsdel i Huddinge, Flemingsbergsdalen. Detta kommer att bli ett av Stockholmregionens största stadsbyggnadsprojekt. Visionen är att skapa Stockholm South Business District med syfte att ge

bättre bostads- och arbetsplatsbalans mellan södra och norra Stockholm. Flemingsbergsdalen ligger inom Stockholm Vatten och Avfalls verksamhetsområde och samtliga fastigheter inom exploateringen ska VA-försörjas med anslutning till det allmänna VA-ledningsnätet. För att möjliggöra VA-försörjning kommer bolaget att behöva bygga ut det allmänna VA-nätet. Det kommer även krävas uppdimensionering av befintliga ledningssträckor för att säkerställa god framtida kapacitet. Vissa befintliga ledningssträckor kan behöva flyttas beroende på de nya gatornas och byggnadernas placering, som ännu inte fastställts av Huddinge kommun. Totalt beräknas projektet innebära utbyggnad, uppdimensionering och flytt av cirka 9 000 meter vatten-, spill- och dagvattenledningar. Stockholm Vatten och Avfall planerar därtill att anlägga två dagvattendammar inom området för hantering av dagvatten samt en pumpstation för avledning av spillvatten.

Projektet beviljades inriktningsbeslut med en indikativ totalbudget om 1200 miljoner kronor i kommunfullmäktige i oktober 2023. Inkomst för projektet beräknas till 353 miljoner kronor genom anläggningsavgifter och kostnadsreglering med Huddinge kommun. Projektet kommer igång under 2024. Ett par mindre och tidiga delprojekt under huvudprojektet har beviljats genomförandebeslut i bolagets Investeringsråd i december 2023.

Tvärförbindelse Södertörn

I samband med Trafikverkets utbyggnad av den nya trafikleden Tvärförbindelse Södertörn mellan E4/E20 vid Vårby och väg 73 vid trafikplats Jordbro, Haninge måste befintlig VA-anläggning läggas om och byggas ut. Bolaget bör också utföra vissa strategiska förarbeten för att möjliggöra framtida utbyggnad av den allmänna VA anläggningen i området. Åtgärderna samordnas med angränsande exploateringar och bolagets övriga planerade arbeten.

Reviderat inriktningsbeslut för projektet som helhet samt genomförandebeslut för tre delprojekt fattades i kommunfullmäktige i januari 2022, inga större förändringar sedan dess.

Gemensam styrgrupp med Trafikverket och Stockholm Vatten och Avfall har startats under mars månad. Generellt genomförandeaftal håller på att förhandlas fram med Trafikverket för alla trafikplatser. Alla delprojekt befinner sig i projekteringsstadiet och förväntas fortsätta med projektering under 2024. Ett delprojekt (410579 flytt APE4) är färdigställt och överlämnat till förvaltning. Genomfört inom budget.

Fortfarande finns det till olika grad osäkerheter för hur konfliktpunkter för ännu inte påbörjade delprojekt ska lösas. Svärnavigerat projekt då bolaget styrs av Trafikverkets tidplan och organisation.

Ledningsomläggning Slussen

I och med Stockholms stads ombyggnation och exploatering av Slussen påverkas samtliga huvud- och distributionssystem för vatten, spillvatten och dagvatten inklusive dess tillhörande tekniska anläggningar i stor omfattning. Slussen är en strategisk knutpunkt för flera av Stockholm Vatten och Avfalls många ledningssystem vilka försörjer stora delar av innerstaden. Slussens grundläggning och konstruktioner är uttjänta och måste återuppbyggas från grunden. Därför krävs att bolagets berörda ledningssystem flyttas och läggs om, samtidigt som nya ledningssystem och anläggningar tillkommer för att klimat- och kapacitetssäkra VA-försörjningen.

Under 2023 har byggtakten för VA varit låg i väntan på kommande entreprenad SN82, som har en framskjuten tidplan orsakat av förseningar inom byggnationen av ny bussterminal i berg. Tilldelning av kontraktet i juni och förmodad byggstart för SN82 är i september 2024.

Mälarbanan

I projekt Mälarbanan bygger Trafikverket ut järnvägen genom att dubblera antal spår mellan Tomtebodavägen och Kallhäll. Stockholm Vatten och Avfall har många VA-ledningar som korsar eller ligger parallellt med järnvägsfastigheten och behöver genomföra anpassningar av VA-nätet till ny infrastruktur.

Projektet har stannat upp med anledning av att detaljprojektering visar på ändrade förutsättningar och Trafikverket behöver se över en del av projektet. Utredning och omprojektering pågår och

beräknas ta cirka två år.

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stockholm Vatten och Avfall omfattas inte av mål 1.

2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Bolaget har som målsättning att sträva mot en fossilfri och cirkulär verksamhet som är klimatpositiv och energieffektiv. Bolaget använder till största del energi från förnyelsebara energikällor och arbetar för att öka egenproduktionen av förnyelsebar el, framförallt genom installation av solceller.

Genom att fasa ut fossila bränslen från bolagets verksamhet och minska utsläpp av metan- och lustgas samtidigt som växthusgaser binds och nyttiggörs strävar bolaget efter att bli klimatpositiva. I reningsverken produceras rågas, som i första hand ska uppgraderas till fordonsbränsle och kan därigenom ersätta användningen av fossila bränslen. Restenergi tillvaratas ur bolagets renade avloppsvatten, avloppsslam och insamlat matavfall. Då bolaget återför biogödsel och slam till jordbruk och tillgängliggör produkter för återbruk och återvinning, förs material och resurser in i nya kretslopp. Genom att verka för att dessa tillgängliggörs och är attraktiva i nya produktionskedjor eller användningsområden bidrar bolaget till ett mer cirkulärt samhälle.

Samverkan-Inköp-Kommunikation-Innovation

Bolaget har implementerat ett arbetssätt för kategoristyrning och leds av bolagets Kategoriråd där VD är ordförande och beslutsfattare. Arbetet innebär att inköp genomförs av tvärfunktionella kategoriteam som samverkar för att upprätthålla det strategiska arbetssättet. Arbetet utförs proaktivt samt tvärfunktionellt och beslut utgår från faktabaserade analyser och gedigna underlag. Bolagets inköp är hållbara genom att inköpsarbetet alltid beaktar ett miljömässigt, socialt, innovations- och ekonomiskt hållbarhetsperspektiv. Önskad effekt är ökad affärsmässighet genom samarbete och dialog med leverantörsmarknaden samt att bolaget uppfattas som en professionell och attraktiv avtalspart.

Bolaget samverkar även inom forskning och utveckling genom tvärfunktionella arbetsgrupper. Nya innovativa lösningar testas i samverkan med både universitet och andra bolag/förvaltningar inom staden.

Kommunikation är en viktig del i alla led. Bolaget både informerar och kommunicerar internt och externt för att skapa lärdomar om lösningsförslag och i kommunikation med bolagets kunder skapas insikt om stockholmarnas behov.

2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Miljöprogram 2024-2030

Det reviderade miljöprogrammet 2024-2030 kommer att beslutas av kommunfullmäktige under 2024. Bolaget har genom sitt remissvar bidragit med insikter med utgångspunkt i bolagets verksamhet. Som ett led i bolagets arbete med programmet kommer bolaget ta fram en plan för ett systematiskt hållbarhetsarbete som ett första steg. Bolaget arbetar för att hållbarhetsarbetet ska samordnas, systematiseras och integreras än mer i den löpande verksamheten. Som ett led i detta kommer bolaget att tydliggöra integreringen av Miljöprogrammets åtgärder inkluderas i den samlade

verksamhetsplaneringen.

Energi

Bolaget arbetar för en effektiv leverans av de levererande vattentjänsterna vilket innebär att så stor andel som möjligt av det producerade dricksvattnet ska levereras till kund och att avledningen från kund ska ske på ett sätt som medför så liten miljöpåverkan som möjligt.

För distribution och avledning används mycket energi för att pumpa vatten och bolaget arbetar för en så effektiv energianvändning som möjligt genom att se över möjligheten att effektivisera pumpning både genom att "optimera" pumpningen och genom att rensa ledningar så att behovet av energi minskar.

Under 2024 förväntas Stockholms stad besluta om en energistrategi. Bolaget kommer med utgångspunkt i denna att planera för samt se över styrande dokument med målet att tydliggöra bolagets arbete med energifrågorna och som även inkluderar energieffektiviseringar och solceller.

Bolaget reviderar årligen plan för energieffektivisering och solceller, och följer upp dessa. Årets plan har föredragits för styrelsen. Under perioden är solceller driftsatt på Talby vilket på sikt kommer leda till mindre köpt energi i stadens organisation.

Fossilbränsle

Bolaget har sedan tidigare utarbetat en fossilbränslefri plan för att säkerställa fossilbränslefrihet senast 2030. En av de största utmaningarna som bolaget har avseende utfasning av fossila bränslen är det fossila bränslet från bolagets reservkraftverk. Bolaget utreder förutsättningar för att bibehålla redundansen vid behov av reservkraft i relation till fossilfritt bränsle.

Bolagets kolsänkor är ett av få sätt som kan väga upp mot de växthusgasutsläpp som bolaget gör. För att möta stadens mål har bolaget för avsikt att beräkna vilken kolinlagring kolsänkorna har. Beräkning är även en förutsättning för att kunna mäta en klimatpositiv verksamhet.

Bolaget har arbetat med insatser för att energieffektivisera i pumpstationer och anläggningar, till exempel genom att byta styrsystem och byta ut armaturer i anläggningarna. Arbetet med att öka andelen återvunna schaktmassor fortsätter till exempel i det nystartade bolagsövergripande teamet för Cirkulär hantering av schaktmassor. En ständig utveckling för ökade hållbarhetskrav i upphandlingar sker, till exempel har en övergång skett till fossilfria grävmaskinstjänster.

Växthusgasutsläpp

Livsmedelskonsumtion står för 26 procent av hushållens konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp. Minskat matsvinn samt ökad biologisk behandling av källsorterat matavfall innebär både en ökad resurseffektivitet och en minskad miljöbelastning. Det finns därmed en stor potential i att matavfall sorteras ut från övrigt avfall så att det kan bli biogas och biogödsel. Från 1 januari 2024 infördes EU-direktivets artikel 22 i svensk lag vilket medför att bioavfall antingen ska separeras och materialåtervinns vid källan, eller samlas in separat och då inte får blandas med andra typer av avfall. För Stockholms del väntas detta medföra att den totala mängden insamlat matavfall minskar eftersom en icke försumbar mängd matavfall i dag går från matavfallskvarnar till ledningsnätet. Dessa mängder får från och med 2024 inte räknas som insamlat matavfall då det inte är separat sorterat från annat avfallslag (spillvatten). Under 2024 fortsätter arbetet för att öka matavfallsinsamlingen bland annat genom kommunikativa insatser. Fokus under året ligger på införandet av matavfallsinsamling genom optisk sortering inför idrifttagningen av eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm.

Eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm planeras att driftsättas 1 oktober 2024. Anläggningen kommer att göra matavfallsinsamling möjligt även i de fastigheter där separat sortering i dag är utesluten på grund av platsbrist och/eller arbetsmiljöskäl. Som exempel kan nämnas de cirka 2 000 flerbostadshus som i dag har säckhämtning. Säckar är utifrån arbetsmiljö ett inte godkänt insamlingsystem för separatsorterat matavfall.

Införandet av eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm med utsortering av

fraktionerna matavfall, plast samt magnetisk och ickemagnetisk metall kommer generera en tydlig klimatnytta i form av minskade växthusgaser till atmosfären. Anläggningen kommer årligen eftersortera cirka 150 000 ton restavfall från hushållen. Anläggningen bedöms bidra till en total minskning av stadens koldioxidutsläpp på cirka 33 000 ton per år.

Plastanvändningen och mängden plastavfall har ökat de senaste tio åren. Naturvårdsverkets siffror för 2020 visar att plastanvändningen i Sverige har ökat med nästan 300 000 ton per år sedan 2010. Stora mängder plast hamnar i restavfallet, som exempel bedöms att cirka 65 procent av förpackningsplasten i Stockholm hamnar i restavfallet. Idag går all plast i restavfallet till förbränning och därmed in i fjärrvärmeproduktionen. Genom NIR-avläsning (Near Infra Red) kommer anläggningen Resursutvinning Stockholm kunna sortera ut plast från restavfallet. Vid full drift bedöms den utsorterade mängden plast uppgå till cirka 15 600 ton per år. Anläggningen möjliggör därmed att den fossila plasten i fjärrvärmeproduktionen minskar samt möjliggör materialåtervinning av det utsorterade materialet.

Införandet av sorteringsanläggningen innebär omfattande förändringar i ruttplanering och körturer kopplat till insamling av avfallet från fastigheterna i staden. Viktiga fokus har under perioden varit att säkerställa drift och förvaltning av anläggningen samt säkerställande av insamlingslogistiken kopplat till införandet.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
Analysera Stockholmarens vattenanvändning och arbeta systematiskt med att minska vattenkonsumtion i syfte att minska framtid investeringsbehov och energianvändning	Fortsätta analysera vattenanvändningen och arbeta med informationsinsatser (både internt och externt) för att öka förståelsen över hur det ser ut med vattenanvändningen idag och i framtiden. Analys <i>Arbetet pågår. Närmast blir fokus på digital mätning så bolaget kan följa beståndet närmare och i större detalj. Idag gör bolaget analysen att den mängd vatten som produceras har minskat under de senaste fem åren, ett vidare arbete ska påbörjas för att veta mer om exakt var och hur det ser ut i beståndet för att bättre kunna analysera beståndet. Fortsätta analysera vattenanvändningen och arbeta med informationsinsatser (både internt och externt) för att öka förståelsen över hur det ser ut med vattenanvändningen idag och i framtiden.</i>
Arbeta för att öka andelen insamlat matavfall	Utöka antalet kunder med optisk sortering Analys <i>Under året kommer antalet kunder med optisk sortering att öka då eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm, RUS, tas i bruk. Den arbetsgrupp som hanterar kedjan från kund till avlämning av avfall på RUS har fortsatt sitt arbete under perioden. Sedan i våras finns det möjlighet för kunder med insamlingssystemen säck samt mobil och stationär sopsug utan separat nedkast för matavfall att beställa tjänsten matavfallssortering i den gröna plastpåsen.</i>
Arbeta förebyggande i enlighet med avfallstrappan för att minska uppkomsten av avfall, bl. a. genom stärkt kommunikation gentemot stockholmarna om hur de kan återbruka eller återvinna textilier.	Inrätta intern arbetsgrupp för förebyggande arbete och kommunikation Analys <i>En arbetsgrupp har etablerats inom bolaget för att se över hur lagkravet för insamling och kommunikationskravet i 2025 års nya lagstiftning för textil ska efterlevas. En informationskampanj ska genomföras under sista kvartalet 2024 med fokus på insamling av textil men också på vikten av hushållning med textila resurser. Ett externt samarbete har inletts som visar hur man kan göra</i>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
	<i>nya plagg av plagg som klassats som avfall.</i> <i>Textilmaterial som samlats in via Pop-up återbruket kommer användas till en kollektion som ska visas upp i Skärholmens Återbruk i september. Bolagets mest välbesökta websida "Sorteringsguiden" har uppdaterats med informativ fakta och tips om förebyggande och återbruk.</i>
Fortsätta utreda potentialen för energiåtervinning från VA-nätet tillsammans med Stockholm Exergi	Samverka med Stockholm Exergi och miljöförvaltningen avseende energiåtervinning från spillvärme i avlopp. Analys <i>Bolaget har ett pågående samarbete med Stockholm Exergi. Kvartalsvisa möten hålls där bland annat potentialen för energiåtervinning från Va-nätet belyses.</i>
Genomföra en pilot för att minska antalet tömningar av fettavskiljare genom biotekniska lösningar, utreda hur en dispens från tömning kan utformas, och utvärdera ekonomiska och ekologiska effekter, i syfte att minska utsläpp från transporter och sänka kostnader	Inledningsvis ta fram förslag på och ange förutsättningar för utformning samt utvärdering av pilot, i nästa steg genomföra. Analys <i>Arbete pågår att utreda förutsättningar för detta åtgärdsdirektiv. Inriktningen är att göra en omvärldsanalys över erfarenheterna i andra städer som provat tekniken.</i>
I samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafikinämnden samordna nämnder och bolagsstyrelser för en enhetlig och effektiv kommunikation i miljö- och klimatfrågor som stödjer stadens miljö- och klimatmål och medverkar till delaktighet och engagemang hos målgrupper och samarbetspartners	Samverka med staden i strategisk miljö- och klimatkommunikation Analys <i>Ett samarbete finns etablerat mellan stadsledningskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall, för att samordna stadens miljö- och klimatkommunikation. I fokus nu är bland annat att ta fram en kommunikationsplattform och ramberättelse som stöttar stadens nya Miljöprogram.</i>
I samråd med kommunstyrelsen verka för att stadens förvaltningar och bolag i sin miljö- och klimatkommunikation använder bolagets kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling	Inrätta forum för kommunikationskoncept Analys <i>Bolaget har etablerade kontakter för att sprida sitt kommunikationsmaterial till övriga förvaltningar och bolag inom staden. Arbete har påbörjats med att identifiera hur bolagets informationsmaterial på ett enkelt sätt kan tillgängliggöras för stadens verksamheter samt hur information om detta sprids till verksamheterna. Arbete pågår med att utveckla bolagets hemsida och visualisera informationen på ett överskådligt sätt. Arbetet fortgår med vad som ska beskrivas där och hur det ska presenteras för att skapa så mycket värde som möjligt.</i>
Inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning	Kartlägga bolagets forskning och utvecklingsverksamhet för bättre samordning och utveckling samt se över nuvarande och kommande samarbeten, både nationellt och internationellt. Se över hur bolaget kan åstadkomma en snabbare klimatomställning med hjälp av EU eller andra finansierare kommer ingå i genomlysningen. Analys <i>Under året arbetar bolaget med ett flertal aktiviteter som relaterar till detta. Bolagets forskning och utvecklingsarbete har kartlagts för att kunna sätta bra och tydliga mål för arbetet framåt. Med en</i>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
	nulägesanalys som underlag kommer bolaget arbeta fram en tydlig strategi, vision och målbild för arbetet framåt. Även bolagets EU-arbete belyses i samband detta med fokus på hur bolaget kan öka den externa finansieringen samt EU-finansiering. Här ser bolaget även över möjligheter för att i större utsträckning samarbeta med stadens Internationella enhet. En EU-policy/strategi som beskriver bolagets framtida inriktning kommer tas fram. Arbetet med detta pågår under hela 2024 och troligtvis även under delar av 2025.
Installera solceller på mark och på tak för att ta ett större ansvar för stadens mål om egenproducerad el, givet bolagets betydande del av stadens totala energikonsumtion	Uppdatera bolagets solcellsplan. Analys Solcellsplanen är uppdaterad under 2024 och godkänd av bolagets ledningsgrupp samt har behandlats i styrelsen. Flera solcellsanläggningar finns nu med i planen.
Kartlägga flödena av odebiterat vatten och ta fram en strategi för hur mängden odebiterat vatten ska minska i syfte att minska framtida investeringsbehov och energianvändning	Kartlägga odebiterade flöden av dricksvatten Analys Bolaget har upprättat metod och system för insamling av mätdata av egenförbrukning av odebiterat dricksvatten. Registrering kommer framgent ske varje månad. Parallellt utvecklar bolaget smart teknik för att underlätta insamling av mätdata för avdelningen. Aktiviteten pågår och beräknas vara avslutad till årsskiftet men är försenad i relation till att slutdatum var satt till 31 augusti. Ta fram strategi för minskning av odebiterat flöde av dricksvatten Analys Första steget i strategin är att kartlägga odebiterade flöden av dricksvatten, vilket nu pågår. Därefter kommer kostnadseffektiva åtgärder för att minska eller ta betalt för dessa flöden att identifieras.
Säkerställa att de kommunala bolagen inventerar var det lämpar sig att installera solceller på stadens tak samt planerar för att installera solceller under mandatperioden för att öka den lokala elproduktionen	Redogöra för hur bolaget inventerar var det lämpar sig att installera solceller på stadens tak samt planerar för att installera solceller under mandatperioden för att öka den lokala elproduktionen Analys Solcellsplanen är uppdaterad under 2024 och har behandlats i styrelsen. Flera solcellsanläggningar finns nu med i planen.
Ta fram en långsiktig plan för biokolsproduktion av trädgårdsavfall	Framtagande av plan för biokolproduktion Analys Utredning framtagen där bland annat biokolsbehov inom staden, lämpliga materialflöden, lämplig teknik och möjliga affärsmodeller analyserades. Denna utredning kommer ligga till grund för det fortsatta arbetet med framtagande av en plan/analys för biokolsproduktion i staden. Frågan berör många av stadens förvaltningar och bolag. Det behövs ett helhetsgrepp inom staden för att säkerställa hela kedjan; tillgång till råmaterial, behandlingsanläggning, avsättning av biokol inom staden och tillgodoräknande av kolsänka. Planen/analysen kommer att identifiera nödvändiga områden för fortsatt arbete för att på sikt säkerställa en framtida produktion och användning av biokol

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
	<i>inom staden. Bolaget har deltagit i Avfall Sveriges workshop avseende ny biokolssatsning. Bolaget kommer under hösten kunna ta del av flera uppdaterade förstudier och beslutsunderlag kring biokolsatsningar i landet. I nuläget inväntas även resultat och utredningar/förstudier från nationella och internationella satsningar som pågår.</i>
Ta fram prioriterade nyckeltal för VA-verksamheten och avfallsverksamheten	▶ Utarbeta nyckeltal för Va-verksamheten och avfallsverksamheten genom exempelvis workshops samt nyttja bolagets samlade kompetens inom området. Analys <i>Nyckeltal och indikatorer för bolaget är under framtagande. Arbetet förväntas vara klart under andra halvan av 2024.</i>
Utredda och vidta åtgärder som kan minska utsläpp av lustgas och metangas vid bolagens anläggningar och i avloppsnätet	▶ Mäta och utvärdera lustgasbildningen i processen med de nya mätarna på Henriksdal och Bromma. Analys <i>Arbete med utvärdering lustgasmätning har pågått, exjobbet avslutades i juni. Syftet med exjobbet var att undersöka samband och korrelationer mellan kväverening och N2O utsläpp i rejektvatten-reningen på Bromma reningsverk. Syftet är också att presentera hur Stockholm Vatten och Avfall AB kan minska sina lustgasutsläpp. Resultatet visade att ökande av halter av nitrit i processen gav med lustgasutsläpp. Utsläppen av lustgas ökade vid både för låga och höga koncentrationer syre.</i> <i>Rejektvattenrenings-processen är komplex med många parametrar som påverkar varandra och N2O utsläppen. En ingående och bred förståelse om vad som påverkar utsläppen av lustgas är viktigt för att förstå hur utsläppen ska minskas.</i> <i>Möte i lustgasnätverket som bolaget deltar i har arrangerats i Malmö i maj och planering för digitalt möte i november pågår. Bolaget ingår även i skrivargrupp till ansökan i utlysningen inom Water Wise Societies. En av de första konkreta programinsatserna inom Water Wise Societies var en utlysning där fokus är att samverka för att etablera aktörsgupper kring regionala och tematiska utmaningar som kopplar till programmets fokusområden.</i> <i>Water Wise Societies är ett program som leds av RISE i samverkan med IVL Svenska Miljöinstitutet, Linköping Science Park, Lunds universitet, Stockholm Environment Institute och Svenskt Vatten. Programmet engagerar ett 50-tal aktörer från offentlig och privat sektor, akademien och forskningsinstitut samt ideella organisationer.</i> <i>Ansökan till Klimatklivet är även inskickad för inköp av mätare till vattenfasen.</i>
Verka för att skapa förutsättningar för ökat återbruk samt etablera och driva återbruk i alla delar av staden samt erbjuda möjlighet för invånarna att kunna reparera föremål och textilier	▶ Utveckla målgruppsanpassade strategier Analys <i>Under året ligger fokus på att utveckla specifika strategier riktat till olika målgrupper. I maj medverkade bolaget under Järvaveckan och fokuserade på att marknadsföra Återbruket Rinkeby för de boende i Järva. Under fyra dagar kommunicerades (muntligt och genom trycksaker) med 1 073 barn och vuxna om återvinning och</i>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
	återbruk. Besöksstatistik på Återbruket Rinkeby visar en ökning med 300 personer i juni jämfört med juni året innan. Skärholmens Återbruk bjuder in till workshops och aktiviteter riktat mot olika grupper, till exempel klädbyte. Ny skyltning med eget grafiskt manér för återbruk (samt den gemensamma nordiska symbolen för återbruk) finns på återvinningscentralerna, vilket ska göra det lättare för besökarna att välja att återbruka i stället för att återvinna. En ny sorteringsguide har också lanserats med en tydlig ingång till återbruk.
Verka för utfasning av fossil plast i samhället och i stadens fjärrvärmeproduktion, bland annat genom ökad utsortering och materialåtervinning av plast.	Provdrift av Resursutvinning Stockholm Analys Provdrift föregås av en så kallad "Hot Commissioning" som innebär testkörning och injustering av Processutrustningen med sopor. Denna aktivitet tar normalt 4-6 veckor och startade 26 augusti. Efter kompletterad "Hot Commissioning" planeras att projektet överlämnar anläggningen till drift som sedan kör 3-4 veckor Provdrift med stöd ifrån Process-Entreprenören (Stadler). Initialt under Hot Commissioning tar bolaget emot cirka 20 Lastbilar/dag (75-100 Ton sopor) och ökar sedan successivt för att omsider köra med normal belastning.
Verka för ökad fastighetsnära insamling	Handlingsplan förpackningsinsamling 2027 Analys 2027 ska samtliga fastigheter sortera sina förpackningar fastighetsnära och i de fall där så inte är möjligt ska sortering ske på en plats som kommunen tillhandahåller. Arbetet syftar till att säkerställa lagefterlevnad utifrån förändringarna i avfallsförordningen gällande förpackningsavfall med mål att skapa en långsiktig strategi för en effektiv hantering och insamling av förpackningsmaterial. Förberedelser för kommande kommunikation av systemval för villor pågår. Under hösten kommer första utbetalning av ersättning till kunder som har fastighetsnära insamling av förpackningar genomföras. Arbeta inför detta pågår.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål
Installera solceller på mark och på tak för att ta ett större ansvar för stadens mål om egenproducerad el, givet bolagets betydande del av stadens totala energikonsumtion	Elproduktion baserad på solenergi ska öka Analys Hittills har bolagets solceller producerat 31,5 MWh el. Det tyder på att bolaget inte fullt när årsmålet på 80 MWh med befintliga anläggningar. Om ytterligare planerade solcellsanläggningar hinner tas i drift under hösten 2024 så kan målet eventuellt nås eller överträffas.	31,5 MWh	80 MWh
Öka energieffektiviseringen av fastigheter och verksamheter	Elproduktion baserad på solenergi Analys Se ovan	31,5 MWh	80 MWh

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål
för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna	Köpt energi i stadens organisation Analys Denna indikator följs upp på årsbasis men ökar troligtvis då staden kontinuerligt växer samt att bolagets nya teknik för vattenrening och bolagets nya sorteringsanläggning för avfall kräver mer energi. Verksamhetens genomförda energieffektiviserande åtgärder bedöms inte ha en stor inverkan på den absoluta energianvändningen för bolaget. Detta har troligtvis större relevans på relativ energianvändning.		149,4 GWh
	Relativ energianvändning Analys Denna indikator följs upp på årsbasis men ökar troligtvis då bolagets nya teknik för vattenrening samt den nya avfallssorteringsanläggningen kräver mer energi. Uppföljning av nyckeltal på månadsbasis kommer att bli möjligt i och med arbetet med digitalisering/automatisering av energibokslut.		5 (kWh/enhet)
	Andel matavfall till biologisk behandling ska vara 75 % Analys Indikatorn grundar sig på underlag från Naturvårdsverket. Enligt Naturvårdsverkets nya statistik för matavfall i Sverige ska det under 2024 finnas 75 203 ton tillgänglig mängd matavfall i Stockholm. Statistikunderlaget för tertialet är inte komplett då underlag för augusti ännu inte inkommit, varför värdet för augusti har uppskattats. Total mängd insamlad matavfall uppskattas till 22 844 ton till och med T2. I likhet med tidigare år ses en minskad insamlad mängd under sommarmånaderna varför helårsprognosen har justerats. Resultat måste ses utifrån att det från och med 2024 inte är tillåtet att tillgodoräkna den mängd matavfall som hanteras via matavfallskvarn till ledningsnät.	41 %	75 %
	Restavfall per invånare som går till förbränning Analys Indikatorn rapporteras årsvis.		185 Kg/Inv.

Aktiviteter	Analys
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska	Bolaget har deltagit i startmöte för uppdraget och kommer fortsatt bidra och delta i utredningen.

Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot	
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden	En intern projektgrupp är skapad för att stötta stadens uppdrag. Bolaget ansvarar för följande flöden i uppdraget; Vatten, Näringsämnen (Matavfall, Avloppsslam och Vattenverksmull) och det finns ansvariga för respektive flöde. Inventering av volymer för dessa flöden pågår. Utredningen har inletts av miljö- och hälsoskyddsnämnden och pågår enligt den projektplan och tidsplanering som fastställts av projektets styrgrupp. De flöden som hör till och påverkar bolagets verksamhet utreds enligt projektplanen. En intern arbetsgrupp träffas regelbundet och rapporterar framstegen till projektets styrgrupp. En workshop har genomförts, där man gjorde en övergripande nulägesanalys på Stockholms stads stora materialflöden. Syftet med workshopen var att få fram de materialflöden som skulle prioriteras i detta arbete. När det är utrett vilka materialflöden som ska ingå i uppdraget, så kan kommer bolaget kunna avgöra vilka aktiviteter som behöver tas fram.
Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ta fram en plan och finansieringsmodell för att identifiera platser för insamling av förpackningar samt skrymmande förpackningar i staden för att möta kommande lagkrav	Frågan är en gemensam kommunal angelägenhet och idag saknas en tydlig process med gemensamma riktlinjer och ansvarsfördelning. Det finns en etablerad arbetsgrupp där Stockholm Vatten och Avfall, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret deltar. Bolaget har tagit fram ett förslag till process för nya platser, ersättningsplatser och tillfälliga platser samt förslag till ansvarsfördelning och hantering. Bolaget poängterar vikten av att detta finns på plats inför årsskiftet 2027 när den nya lagstiftningen träder i kraft. Stadens fastighetsbestånd har många miljörum som inte kommer att kunna inrymma fastighetsnära insamling av förpackningar. I ett första läge kommer Stockholm Vatten och Avfall rekommendera att närliggande fastighetsägare går ihop om gemensam insamlingsplats på privat mark. Om en sådan lösning inte går att få till är det kommunens ansvar att anordna insamling på kommunal mark.

2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Bolaget är ansvariga för Mål 6, Rent vatten och sanitet, inom stadens Agenda 2030 arbete. Agenda 2030 kommer att beaktas liksom andra områden när bolaget nu fokuserar på att samordna, systematisera och integrera hela hållbarhetsarbetet i den löpande verksamheten. En stor del av bolagets arbete inom biologisk mångfald är att minska negativ miljöpåverkan på Östersjön och sjöar/vattendrag inom staden vilket ingår i arbetet med detta mål. Hållbarhetskrav för entreprenadupphandlingar (MEG) är beslutad och är under implementering. Detta dokument innehåller även krav rörande biologisk mångfald.

Genom ansvaret för Bornsjön, där bolaget förvaltar stadens reservvattentäkt, finns stora egendomar som verksamheten kontinuerligt och aktivt arbetar med att gynna biologisk mångfald. Det gäller både skydd och skötsel av natur, hållbart nyttjande av naturresurser och bevarande av hotade arter och naturtyper. Jordbruket som bedrivs på markerna är kravmärkt och bidrar starkt till uppfyllelse av målet. Arbetet ger bland annat rikare bakterielliv i jordskorpan och en högre sammansättning organiskt material. Målet med det ekologiska jordbruket som bedrivs är att minska näringsläckage av exempelvis kväve och fosfor som riskerar att förändra balansen i vattenlivet.

Under perioden har bolaget planterat ädellövskog om cirka sex hektar. En stor andel av Sveriges rödlistade arter knutna till skogsmiljöer finns i skog med inslag av ädellövträd. En orsak till att ädellövträden har så stor betydelse för den biologiska mångfalden är att de kan bli riktigt gamla och grova.

Vid Bornsjön har får fått beta för att förhindra att den invasiva arten Jättebjörnloka sprider sig. Invasiva arter utgör ett stort hot mot biologisk mångfald. Ofta både förökar de sig effektivt och växer snabbt. Det kan orsaka att inhemska arter dör ut och att ekosystem rubbas, vilket nu har förhindrats vid Bornsjön på grund av de inlånade medarbetarna.

Bolaget bidrar till en ökning av biologisk mångfald genom att bland annat jobba med åtgärder i enlighet med framtagna lokala åtgärdsprogram (LÅP) för god vattenstatus. I åtgärderna beaktar man möjligheten att stärka och utveckla den biologiska mångfalden genom aktiva val i utredningsskedet. Vid drift och underhåll av dagvattenanläggningar beaktas också möjligheterna att stärka den biologiska mångfalden.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
Utreda gränssnitt mellan skyfallslösningar och dagvattenlösningar samt aktivt söka möjliga externa finansieringskällor	▶ Genomföra utredning om gränssnitt mellan skyfallslösningar och dagvattenlösningar. Göras i samverkan med trafikkontoret. Analys <i>Bolaget leder ett projekt som syftar till att hitta både ansvarsformer och principer mer tekniskt för kombinerade dag- och skyfallsanläggningar. Arbetet med att sammanställa råd/krav för en rad utvalda anläggningslag pågår och arbetet med att se över ansvar och roller har precis inletts. Förankring görs tillsvidare i respektive organisation då en stadsgemensam styrgrupp inte finns på plats för klimatanpassningsarbetet som helhet.</i> ▶ Söka extern finansiering om möjligt, av skyfallslösningar och dagvattenlösningar. Analys <i>Extern finansiering för skyfallslösningar och dagvattenlösningar planeras att sökas efter att möjligheterna har undersökts, vilket planeras ske efter sommaren. Extern finansiering i form av LOVA-bidrag har hittills sökts för fällning av fosfor i Drevviken.</i> ▶ Undersöka möjligheterna till extern finansiering av skyfallslösningar och dagvattenlösningar. Analys <i>Planeras att genomföras under hösten. Möjligheten till extern finansiering har hittills undersökts för restaureringsåtgärder i sjöar.</i>
Verka för att den egna verksamheten bidrar till stärkt biologisk mångfald vid arbeten och återställande av mark	▶ Öka kunskapen i verksamheten om alternativa, rimliga åtgärder för att stärka biologisk mångfald i enskilda projekt Analys <i>Arbetet fortgår. Föreslagna platser och åtgärder för</i>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktiviteten
	att öka den biologiska mångfalden finns som GIS-lager och används vid projektutredning och planering. Dialog med Stadsdelsförvaltningar och Miljöförvaltningen pågår för att informera och samordna åtgärdsarbetet för biologisk mångfald. Utbildning planeras genomföras inom bolaget efter sommaren, i syfte att öka kunskapen om bolagets biologiska mångfaldsarbete. Även mallarna för investeringsärende ses över för att särskilt belysa och poängtera vikten av arbetet med dessa åtgärder för medarbetare och beslutsfattare.

Aktiviteter	Analys
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras	Inom bolaget pågår arbetet med att identifiera och sätta ramarna för hur klimatanpassningsarbetet ska bedrivas, former för hur viktiga vägvalsbeslut kan fattas med mera. Projektet har initierats och planeras att pågå under hösten. Bolaget har deltagit i Klimatforum. Det finns en åtgärdslista framtagen för vattenproduktion och aktiviteter ska införas i målarbetet inför 2025.
Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen och trafiknämnden utreda funktion och ansvar för en kontaktväg in för medborgare vid skyfall och översvämningar, samt ha beredskap för kommunikationsinsatser gentemot invånare	Uppdraget att utreda funktion och ansvar för en kontaktväg in för medborgare vid skyfall och översvämningar är en fortsättning av arbetet med att utreda ansvarsgränser och rutiner för kommunikation vid skyfall enligt ägardirektiv 2023. Syftet är att tydliggöra kontaktvägen in till staden för att göra det enkelt för stockholmaren om de drabbas av skyfall eller kraftiga regn med översvämningar som följd. Uppdraget pågår enligt plan och har fortsatt efter sommaren tillsammans med trafikkontoret och stadsledningskontoret. En workshop planeras i september.
Stockholm Vatten och Avfall AB ska ta fram en skötselplan för bolagets skog och mark runt Bornsjön med fokus på att säkra dricksvattenkvaliteten, binda mer koldioxid i skog och mark, exempelvis anläggande av våtmarker, stärka den biologiska mångfalden, samt skapa rekreativa värden	Bornsjön har tagit fram en koldioxidrapport för skogen. En skogsstrategi är framtagen och ska behandlas för beslut. Framtagen skogsstrategi ska bidra till att öka den skogliga tillväxten med syftet att binda större andel koldioxid samt näringsämnen, men samtidigt öka den skötselmässiga variationen så att flera skogsskötselmetoder tillämpas. Detta dels för att möta den utmaning som ett förändrat klimat medför, dels då det har visat sig nödvändigt för att kunna bibehålla vissa typer av naturvärden i produktions-skogen. En ökad trädslagsvariation i skogslandskapet och ett ökat inslag av hyggesfria skötselmetoder (såsom luckhugning, blädning, överhållen skärm) alternativt naturlig föryngring är exempel på sådana anpassningar som i framtiden kan användas.

Aktiviteter	Analys
Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall	Trafikkontoret har satt igång arbete med att ta fram underlag inför åtgärdsplanearbetet. Bolaget har meddelat sin kommande representation i arbetet med de tre utvalda åtgärdsplanerna, vilket ska börja inom kort.

2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Bolaget har under många år löpande arbetat med att fasa ut fossila drivmedel från bolagets fordonsflotta. Bolagets personbilar och lastbilar använder förnyelsebart bränsle till 94 procent idag. Bolaget har endast elbilar i bilpoolen. I fordonsarbetet ingår även att säkerställa att bolaget inte har flera fordon än vad som krävs.

Bolaget har tagit fram upphandlingskrav för att minska fossila drivmedel i leverantörsled. Dessa krav kommer att implementeras i bolagets kategoristyrningsarbete, vilket innebär att dessa krav säkerställs i upphandlingar rörande fordon, maskiner och transport.

Stockholms stad planerar att inrätta en miljöbilszon klass 3 i ett område i city 31 december 2024 och besluta om att en utökning tas under första halvåret år 2025 samt att Gamla stan ska bli en stads- miljözon med mer plats för stadsliv och människor och mindre för bilar. Bolaget har genomfört en konsekvensanalys avseende effekterna och ansvaret ligger nu i linjeansvaret hos respektive drift- verksamhet. I de fall de finns behov av dispenser från kärnverksamheten kommer inlämnande till Stockholms stad att samordnas av styr- och stödverksamheten.

Bolaget fortsätter att sträva efter att ha en relativt hög andel schaktfritt byggande vilket får positiv effekt både på framkomlighet och utsläpp då schakter och tillhörande avstängningar minskar i andel.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur Analys Bolaget har under perioden sett över behov och möjligheter för laddplatser. Idag har bolaget ett överskott på laddplatser i förhållande till tjänstebilar men kommer under året öka laddplatser för besökare. Bedömning är att målet nås på helår. Bolagets fordonsflotta drivs även av gas samt med fossilfritt bränsle.	22 %	30 %

Aktiviteter	Analys
Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB utreda förutsättningarna för en infrastruktur för distribution av flytande biogas (LBG) till sjöfarten på Stadsgårdskajen, varifrån en fossilfri färjetrafik till Åbo planeras	Aktivitet drivs av Stockholms Hamn AB.

2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Rent vatten

Bolaget bedriver verksamhet enligt tillstånd och med största möjliga hänsyn till omgivningen. Bolaget genomför provtagning av avloppsvatten och dricksvatten verkar aktivt för att tillgodose att Stockholmarnas hälsa främjas.

Vidare är bolaget ansvarig för Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet inom staden. Samarbete med miljöförvaltningen som ansvarar för mål 14 Hav och marina resurser har genomförts för att lyfta fram ytterligare insatser för att nå målen.

Bolaget arbetar tillsammans med andra för att synliggöra Östra Mälaren som dricksvattentäkt för att öka medvetenheten om att utsläpp kan komma att påverka dricksvattenkvaliteten samt för att minska utsläpp.

Informationskampanjer

Utifrån bolagets tjänster och uppdrag arbetar bolaget med kommunikation strukturerat med olika kommunikationsinsatser enligt framtagna planer. Exempelvis ingår i det nya förpackningsuppdraget att inspirera och instruera stockholmarna att sortera förpackningar. De höga målen för matavfallsinsamling och ökat återbruk kräver också aktiv kommunikation. Kommunikation om vikten att använda vatten hållbart och därmed minska sin vattenkonsumtion är prioriterad. Även frågan om vad som ska spolas ner i avloppet kommuniceras löpande.

Informationskampanjen "Monster of Tvätt" uppmuntrar stockholmare till att tvätta mer hållbart, och därigenom bidrar till minskade utsläpp till avloppsvattnet. Nyhetsbrevet "Hållbart Stockholm" har gått ut till alla stockholmare och fastighetsägare. Det innehåller många olika miljöbudskap och tips på vad man själv kan göra för att bidra till en hållbar stad. Under åren har detta gett effekt exempelvis genom att kadmium och silver nästan inte förekommer i avloppsvattnet.

Bolaget har även deltagit i olika event som exempelvis Östersjödagen. Bolagets genomförde en föreläsning på temat "Snuskets historia och hur modiga beslut skapar förutsättningar för renare sjöar och hav". Östersjödagen firas sista torsdagen i augusti varje år med syfte är att lyfta frågor om havet och inspirera till konkreta åtgärder för Östersjöns bästa.

Bolaget har även deltagit på Slakthusdagen – en årlig fest för att uppmärksamma en helt ny stadsdel som byggs i Slakthusområdet. Temat för bolagets monter var "Vattnets väg" och uppmanade stora och små att spela bajsbasket, spelet där man samtidigt som man prickar rätt i basketkorgen lär sig vad som får hamna i toaletten och vad som ska slängas i papperskorgen. Bajsasketen blev en dundersuccé med ett ständigt flöde av barn som för det mesta visste mycket väl att det bara är kiss, bajs och toapapper som gäller i toan.

Byggvarubedömning

Implementationen av Byggvarubedömningen (BVB) fortgår i bygg- och anläggningsprojekten och

aktiviteter genomförs för att effektivisera och underlätta hanteringen av BVB för att arbeta mot målet.

Lokala åtgärdsprogram

Bolaget har under perioden fortsatt arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen.

Den 22 augusti höll Stockholm Vatten och Avfall tillsammans med Huddinge kommun en välbesökt invigning av den nyanlagda fördammen till Kyrkdammen. Dammen är den första färdigbyggda åtgärden från de lokala åtgärdsprogrammen (LÅP) i Huddinge kommun och avlastar sjön Trehörningen från en del av föroreningarna via dagvatten. Stockholm Vattens styrelseordförande Gabrielle Gjerswold och Huddinge kommuns Henrik Juhlin (som också sitter i Stockholm Vatten och Avfalls styrelse) höll tal och invigde dammen.

Besökare i alla åldrar bjöds på musik och fika och kunde även tillverka barkbåtar som sjösattes under en fanfar. Sammanfattningsvis en väldigt lyckad tillställning och kul sätt att lyfta det viktiga arbetet med att förbättra våra vattenområden för en bredare allmänhet!

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
Arbeta med åtgärder i enlighet med lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster för att uppnå god ekologisk och kemisk status och prioritera åtgärder som bidrar till stadsutveckling	Lämna över fem åtgärder från de lokala åtgärdsprogrammen för god vattenstatus till genomförande. Analys <i>Målet kommer inte att nås – nuvarande prognos är att två projekt kan lämnas över till Investeringsavdelningen. Åtgärdsförslagen är komplexa och tekniska utmaningar som framkommer under utredningsskedet gör att det inte går att starta investeringsprojekt för alla utredda åtgärder. I syfte att öka takten i arbetet med att utreda och lämna över investeringsåtgärder från lokala åtgärdsprogram har bolaget resursförstärkt med två nya tjänster. Det skapar större möjligheter att nå målet för år 2025.</i>
Bidra med expertis inom sjörestaurering vid genomförandet av lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus	Bidra med expertis vid sjörestaurering på uppdrag av Exploateringskontoret. Analys <i>Fällning av fosfor i Drevviken är slutförd.</i>
Utreda möjlighet och förutsättningar för att installera läkemedelsteknik vid Henriksdals reningsverk för att möta kommande lagkrav	Ta fram en första rapport kring övergripande förutsättningar för att installera läkemedelsteknik och förslag till vidare utredningar och fördjupningar. Analys <i>En första rapport med titeln "Avancerad rening – förutsättningar för införande på Henriksdal" har tagits fram. Den innehåller även en plan för kommande utredningar och försök. Rapporten ska kompletteras med en ekonomisk rapport vilket kommer att ske under september.</i>
Vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet	Utarbeta förslag till plan samt sammankalla till en arbetsgrupp i bolaget för att säkerställa att en bred analys av bolagets arbete genomförs och vars uppdrag är att föreslå och arbeta med förbättringsåtgärder. Analys <i>Bolaget arbetar nu för att samordna, systematisera och integrera bolagets samlade hållbarhetsarbete. Som ett första steg kommer miljöprogrammet att integreras i bolagets verksamhetsplanering på ett</i>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
	<i>tydligare sätt än tidigare. Med utgångspunkt i detta arbete kommer bolaget även att se över hur bolagets arbete med Agenda 2030 kan samordnas, systematiseras och integreras i den löpande verksamheten.</i>

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen Analys <i>Många av de projekt som avslutats i år har påbörjats innan kravet på BVB fanns och därmed är de inte BVB-bedömda. Däremot är den största delen av de pågående projekten kravställda enligt BVB-rutinen och kommer att kunna följas upp vid avslut. Hittills har tre förnyelseplansprojekt har avslutats i år. Av dem har två byggvarubedömts enligt gällande rutin (Katarina Bangata & Pepparvägen). Av pågående projekt följer i stort sett 100 procent av förnyelseplansprojekten BVB-rutinen.</i>	67 %	50 %

Aktiviteter	Analys
Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen utreda möjligheten att införa en progressiv taxa på vatten i syfte att minska förbrukningen och framtida investeringsbehov	Utveckling av taxan sker kontinuerligt i arbetet med Färdplan Va-taxa 2025. Just nu ses möjligheterna över för att differentiera intäkterna i grannkommunsaffären. Bolaget ser över vad progressiv taxa kan innebära och som i ett första skede öka andelen av den rörliga andelen av Va-taxan.
Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB samordna en gemensam och stationär lösning för hantering av grå- och svartvatten	Aktiviteten leds av Stockholms Hamn AB.
Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB ta fram ett investeringsprogram för utredande och genomförande av åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster i enlighet med gällande dagvattenavtal och under 2024 söka avsätta medel i central medelsreserv för genomförande av åtgärder	Bolaget samarbetar sedan årsskiftet med trafikkontoret i utformningen av ett investeringsprogram för kommande år. Stockholm Vatten och Avfall har under våren utökat antalet medarbetare som arbetar med åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster i syfte att under kommande år kunna implementera åtgärderna i programmet. Vidare har bolaget initierat ett projekt som syftar till att gemensamt ta fram typritningar för regnbäddar avsedda för rening av dagvatten, något som tidigare inte har funnits och som har hindrat arbetet. Trafikkontorets målsättning är att kunna bygga en pilotanläggning vid Lysviksgatan under 2024.

3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Majoriteten av indikatorer, aktiviteter och förväntade resultat bedöms uppnås, varför målet bedöms uppnås.

Bolaget arbetar kontinuerlig med att utveckla och stärka bolagets ekonomistyrning inom ramen för stadens mål. Det sker bland annat genom att skapa förutsättningar för en lång planeringshorisont där behoven är kända men även genom att utveckla bolagets kategoristyrning för inköp samt genom bolagets arbete med taxor, externa affärer etcetera.

Bolaget avvecklar gamla maskiner och inventarier på ett hållbart och ekonomiskt fördelaktigt sätt som exempelvis säljs vidare på andra-hands-marknaden eller skänks till behövande länder, till exempel dieselaggregat som skänktes till Ukraina.

3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Bolaget arbetar för att leverera långsiktigt hållbara vattentjänster. En viktig del i det är att skapa förutsättningar för en lång planeringshorisont där behoven är kända. Målsättningen är att arbetet ska leda till en effektiv verksamhet och arbetssätt skapas som möjliggör god resurshushållning, en tillitsbaserad styrning, kända investeringsbehov och en pålitlig leverans.

Bolaget arbetar för att hålla budgeterade kostnadsramar, vilket är av stor vikt med anledning av det ekonomiska läget och tillkommande krav. Bolaget arbetar aktivt för att nå en så hög effektivitet som möjligt i bolagets verksamhet för att därmed nå kostnadseffektivitet i bolaget som stort. Bolaget ska implementera strategisk tillgångsförvaltning för bolagets ledningsnätsanläggning. Syftet med strategisk tillgångsförvaltning är att realisera värde från tillgångarna genom att balansera prestanda, risk och åtföljande kostnad i ett längre tidsperspektiv. Som en del i arbetet med att stärka den strategiska tillgångsförvaltningen ser bolaget över arbetssätt för kalkyler i tidiga skeden med målet att öka träffsäkerheten. Vidare arbetar bolaget med en översyn över prioriteringarna i bolagets förnyelseplanering.

Bolaget har ett pågående arbete för att öka kalkylsäkerheten inom investeringsverksamheten. Under perioden har bolagets kalkylmodell börjat implementeras. Kalkylprojektet tagit fram en kalkylmall som lanserats som pilot för utredningsfasen, i samband med framtagande av kalkyler inför inriktningsbeslut. Vidare har bolaget tagit fram en tillsvidaremetodik för beräkning av kända risker i inriktningsbesluten. Metodiken testas och utvärderas i nära samarbete med kalkylprojektet inför kommande lansering av kalkylmall och riskmetodik.

Uppgifter inom kommunens avfallsansvar som inte får lämnas över till bolag åligger Avfallsnämnden som verksamhetsansvarig nämnd. Inom ramen för Avfallsnämndens ansvar återfinns beredning av avfallstaxan. Avfallstaxan revideras årligen. I taxans förändring ligger bland annat kostnadsdrivande lagförändringar såsom insamlingsansvaret för förpackningsmaterial samt ambitionshöjningar såsom fler utsorterade fraktioner, förbättrande och mer miljöriktiga behandlingsmetoder, ökad service och fler återbrukstjänster.

Taxan är differentierad vilket innebär att den styr mot en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering, goda arbetsmiljöförhållanden och ökad sortering. Genom detta premieras utsortering, goda hämtningsförhållanden med bra arbetsmiljö och effektiva hämtningsmetoder. Taxan är utformad så att det ger stor effekt om man sorterar sitt avfall. Om hushållen sorterar ut allt matavfall och alla förpackningar kan de minska sina kostnader, exempelvis genom längre hämtningsintervaller och minskade vikter/volymer.

Avfallshanteringen blir dyrare när staden ställer om till mer hållbara flöden. De avfallslösningar som erbjuds idag är väsentligt bättre för människa och miljö än de historiska. Bolaget utvecklar tjänster, förbättrar servicen och samlar in och behandlar fler fraktioner i syfte att återbruka och återvinna allt mer. I dag arbetar bolaget för att mer ska gå till återbruk, användas i cirkulära flöden eller återvinnas. Ett ansvarsfullt omhändertagande kostar mer och det är idag självklart att ta ett större ansvar för en hållbar stad.

Avfallsbolaget intäkter utöver taxan utgörs till stor del av materialintäkter (metall och wellpapp). Världsmarknadspriset på materialet avgör storleken på intäkten. Utöver detta erhålls avgifter för företag vid avlämning av grovavfall. Vidare infördes under 2023 ett samarbete med SÖRAB för att möjliggöra kommunöverskridande besök på återvinningscentraler vilket genererar en intäkt för bolaget utanför taxan. Ett arbete pågår för att även införa motsvarande kvittningssystem för kommunerna söder om Stockholm.

EU-kommissionen har lagt fram ett omfattande program i och utanför EU, inom ramen för detta program sammankopplas ekonomi- och hållbarhetsstyrning. Ingående delar kommer att påverka bolagets verksamhet, det avser till exempel CSRD26, CSDDD27 och EU-Taxonomi28. Stockholms stad har nu beslutat att CSRD ska rapporteras på koncernnivå, inte på bolagsnivå. Detta innebär att bolaget nu ingår i stadens gemensamma projekt för att implementera CSRD.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
Arbeta för att motverka behov av taxeökningar	Fortsätta se över våra finansieringsmöjligheter och externa affärer i syfte att säkerställa en hållbar finansiering av verksamheten över tid. Analys <i>Att säkerställa en hållbar finansiering av verksamheten över tid görs exempel genom att säkerställa att de affärer bolaget idag bedriver inte går med förlust, att tydligare definiera vilka externa affärer bolaget ska arbeta med framåt och att även börja se över nya möjligheter för externa affärer. Inom bolaget säkras kompetens upp genom att skapa tydligare strategier för hantering av bolagets bestånd framåt för att ytterligare säkra intäkter och affärsmässighet kring detta område.</i> <i>För bolagets stora kunder som köper dricksvatten och tjänsten avloppsrening av Stockholm Vatten och Avfall, såsom grannkommuner, arbetar bolaget nu med att se över både avloppsavtalen och dricksvattentavtalen för att säkra affären tydligare framåt.</i>
Delta i arbetet med Digital Futures i syfte att genom digital teknik möta samhällsutmaningar som staden står inför	Delta i arbetet med Digital Futures i syfte att genom digital teknik möta samhällsutmaningar som staden står inför. Analys <i>Bolaget deltar i arbetet med Digital Futures.</i>
Delta i stadens digitaliseringsarbete och i samverkansavtalet med KTH samt samverka med andra forskningsinstitutioner	Representera bolaget i stadens digitaliseringsarbete i enlighet med stadens kvalitetsprogram. Analys <i>Bolaget har representanter som deltar i Kvalitetsnätverk, IT-nätverk och Innovationsnätverk anordnade av stadsledningskontoret.</i>
Fortsätta arbetet med att på sikt återta delar av sophämtningen i egen regi	Fortsatt utredning av egen regi inom insamlingsverksamheten med fokus på samhällsviktig funktionalitet Analys <i>Aktiviteten är klarrapporterad under tertial 1.</i>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
	<i>Insamling av avfall i storbehållare kommer att övertas i egen regi i fyra delområden den 1 april 2026.</i>
Förstärka sin projektstyrning, kostnadsuppföljning och ekonomiska åiterrapportering till bolagsstyrelse och ägare	Ta fram modell för livscykelkostnadsanalys Analys <i>Arbetet pågår men kommer inte att kunna slutföras under 2024 - fortsätter 2025</i>
Utreda möjligheterna att återta delar av återvinningscentralerna i egen regi	Utreda egen regi ÅVC med fokus på samhällsviktig funktionalitet Analys <i>En förstudie genomfördes under våren och rapporten behandlas av styrelsen i september.</i>

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut Analys <i>Under första tertiålet är den positiva trenden från de senaste åren svagare, avvikelserna mellan det senaste inriktningsbeslutet och genomförandebeslutet har för flera av bolagets projekt överstigit +/- 15 %. Förklaringen är i flera fall de förändrade marknadsförutsättningarna med kraftiga indexökningar. Bolaget fortsätter arbeta med att förbättra kalkylunderlaget inför inriktningsbeslutet vilket ska ge positiva konsekvenser för pricksäkerheten mot genomförandebeslutet, men det kommer att ta tid innan trenden kraftigt ändras.</i>		100 %

3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Stockholm Vatten och Avfall arbetar proaktivt för att ge fler stockholmare som står långt från arbetsmarknaden möjlighet till jobb, detta gör avdelningen genom en rad aktiviteter.

Bolaget tillhandahåller öronmärkta arbetstillfällen vilka har till syfte att sänka trösklar och ge individer möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Bolaget samverkar med arbetsmarknadsförvaltningen och jobbtorgen.

Ett led i att öka intresset för och kunskapen om branschen och i förlängningen bidra till kompetensförsörjningen är att erbjuda ungdomar feriejobb och tillhandahålla praktikplatser. Feriearbetarna får god inblick i flera av bolagets verksamhetsområden och yrkesroller. Det övergripande syftet är att stimulera till studieval inom bolagets kritiska kompetensområden.

Bolaget har tillsammans med branschorganisationen Svenskt Vatten och andra branschpartier påbörjat ett arbete med att ta fram ett branschöverskridande traineeprogram. Programmet syftar till att accelerera kompetensen hos nyexaminerade ingenjörer genom att kandidaterna får tjänstgöra hos olika arbetsgivare inom branschen under traineeperioden. Satsningen gäller i nuläget för Stockholmsregionen men ambitionen är att vidareutveckla konceptet på nationell nivå. Samarbetet avser en långsiktig satsning.

Näringslivspolicy

Bolaget har tagit del av Stockholms stads näringslivspolicy och tillämpar denna i den löpande verksamheten. Det görs exempelvis genom att:

- Följa beslutad inköspolicy samt kompletterande styrande dokument inklusive bolagets riktlinjer för inköp såsom att anbud och anbudsgivare behandlas objektivt så att konkurrens sker på lika villkor enligt branschstandard och praxis. Affärsmässighet genomsyrar bolagets inköpsarbete och bedrivs på ett sätt som tillvaratar konkurrensmöjligheter och motverkar korruption.
- Kommunikation till medborgare, kunder, företag och allmänhet så effektiv, begriplig och tillgänglig som möjligt. Bolaget arbetar med flera kanaler för att kunna nå ut med budskap.
- Erbjuder samma service till alla som nyttjar bolagets tjänster. Där staden byggs ut finns också Stockholm Vatten och Avfall med och erbjuder anslutning för vatten och avlopp samt avfallshantering enligt riktlinjerna för bolagets verksamhetsområde.
- Säkerställa kompetensbaserad rekrytering och att bolagets medarbetare kompetensutvecklas utifrån verksamhetens och omgivningens krav. Att relevant kompetens inom bolaget finns är en förutsättning för utveckling och för att bolaget ska kunna möta de samhälls- och hållbarhetsutmaningar som bolaget står inför.

Kompetensförsörjning

Upplevelsen är att det är svårt att rekrytera personal med rätt kompetens och erfarenhet varför arbetet med erbjuda praktikplatser och feriepraktik är en viktig del för att skapa ett intresse för den bredd av arbetsuppgifter som förekommer inom avdelningen. Ett lärlingsprogram pågår för till exempel rörläggare. Programmet är tvåårigt och syftar till att möta pensionsavgångar.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
I ökad utsträckning tillgängliggöra arbetsplatser genom sociala krav i stadens upphandlingar	Utredda förutsättningarna för sysselsättningskrav inom våra olika inköpsområden (kategorier). Analys <i>Bolagets inköp har delats upp i olika kategorier för att strategier anpassade för de olika områdena och de olika marknaderna ska kunna arbetas fram gemensamt av representanter för bolagets alla verksamheter och inköpsverksamheten. Arbetet är precis uppstartat med att se över hållbarhetsområdet i stort för majoriteten av kategorierna. På grund av ett högt tryck och ett stort inflöde av nya behov från verksamheten gör dock bedömningen att det finns en risk för att dessa strategier inte kommer att vara klara till årsskiftet. De delar som rör sysselsättningskrav kommer dock att prioriteras.</i>

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
Antal tillhandahållna platser för feriejobb Analys <i>Bolaget har anmält 30 ferieplatser till staden.</i>	30 st.	25 st.
Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb Analys <i>Bolaget tillhandahåller stående platser för Stockholmsjobb på Bornsjön. Fler platser förväntas erbjudas under året.</i>	5 st.	5 st.

3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Bolaget har ett ägardirektiv under mål 3.6: Inventera hur bolaget kan bidra inom Fokus Järva. Det arbetet pågår. Bolaget deltog i Järvaveckan och pratade med över 1000 personer om Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet Återbruket i Rinkeby och vad man ska göra med sitt använda matfett.

3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Bolaget arbetar aktivt med att utveckla ledarskapet genom att kontinuerligt tydliggöra och följa upp förväntningarna på samtliga ledare samt erbjuda relevanta utvecklingsinsatser. I bolagets ledarstrategi framgår det att ledarskapet ska präglas av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Ledarstrategins intentioner återkommer såväl i chefsintroduktion som i bolagets ledarprogram.

Vidare arbetar bolaget kontinuerligt med att utveckla ett aktivt medarbetarskap och levandegöra bolagets personalpolicy genom att omsätta den i konkreta aktiviteter. Policyn belyser vikten av alla medarbetares ansvarstagande, delaktighet och möjlighet till lärande, utveckling och inflytande i arbetet, samt en hälsosam och säker arbetsmiljö där alla behandlas på samma respektfulla sätt. Samtliga medarbetare och ledare introduceras till policyn och avdelningen följer årligen upp hur väl medarbetare och ledare förhåller sig till policyn, dels genom enkäter dels genom uppföljning av bland annat mål- och resultatsamtal. För att stärka medarbetarskapet och ledarskapet ytterligare pågår ett arbete med att förtydliga förväntningar på medarbetarskap och ledarskap med tillhörande bedömningsgrund.

Som ett led i att säkerställa en trygg och säker arbetsplats har bolaget en årlig arbetsmiljövecka i syfte att öka kompetens och engagemang kring arbetsmiljöfrågor och för att bidra till en starkt säkerhetskultur. En plan för bolagsgemensamt arbetsmiljöarbete är under framtagande vilken syftar till att samordna, systematisera och integrera arbetsmiljöarbetet i den löpande verksamheten.

Bolaget samverkar regelbundet med fackliga representanter och skyddsorganisationen för att få input kring medarbetarupplevelsen innan viktigare beslut fattas som kan komma att påverka medarbetarnas förutsättningar i arbetet.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
Aktivt Medskapandeindex Analys Bolaget har fortsatt högt resultat i medarbetarundersökningen.	82	83
Sjukfrånvaro Analys Bolaget förhåller sig väl till målet om 3,5 procent.	3,4 %	3,5 %
Sjukfrånvaro dag 1-14 Analys Korttidsfrånvaron är något högre än beräknat då många medarbetare drabbats av förkylning och influensa. Målet bedöms att nås på helår.	1,94 %	1,5 %

3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Arbetsätt för bolagets systematiska riskhantering har testats genom en pilot under 2023 och kommer att utvärderas under 2024. Arbetsättet kommer att utvärderas med utgångspunkt i att fungera så effektivt som möjligt kopplat till framtagande av risk- och sårbarhetsanalys (RSA), väsentlighets- och riskanalys (VoR) och internkontrollplan.

Krisberedskap och civilt försvar

I enlighet med stadens krav driver bolaget ett fortsatt arbete med krisberedskap och civilt försvar. Detta arbete utgår från de risk- och sårbarhetsanalyser som tar hänsyn till både fredstida kriser och situationer av höjd beredskap (krig och/eller krigsfara), på så sätt ökar beredskapen och förmågan att hantera både kris och krig. Bolaget har utrett hur den framtida organisationen bör se ut för att klara de nya krav som kommit de senaste åren.

Bolaget kommer fortsatt att arbeta med att förbättra bolagets krishantering, detta genom årliga övningar samt kontinuerliga utbildningar. Bolaget har även ett systematiskt arbete där varje krishantering utvärderas med slutsatser och förbättringspunkter. Ett arbete är påbörjat med att ta fram en plan för att hantera kritisk geodata under en kris bland annat genom framtagande av kontinuitetsplan för GIS.

Bolaget har varit representerade i arbetsgrupper för framtagande av en regional inriktning för storskalig dricksvattenstörning som Samverkan Stockholmsregionen (SSR) drivit.

Materialförsörjning är en nyckelfaktor för trygga och driftsäkra leveranser och avdelningen har lagerverksamhet som utvecklats processer för att styra materialanvändning och skapa hög tillgänglighet för planerade och akuta behov av material och teknik.

Bolaget fortsätter att utveckla krigsledning samt tillhörande krigsplan i enlighet med Stockholms stads direktiv. Bolaget har även i enlighet med Stockholms stads direktiv påbörjat arbetet med civil beredskap, där bolaget är deltagande samt beredskapssektorsansvariga. Bolaget jobbar aktivt med krigsorganisationen i enlighet med Stockholms stads direktiv.

Informationssäkerhet

Bolaget har under 2023 reviderat och uppdaterat flertalet informationssäkerhetsinstruktioner och klassificeringar för att ge ökad säkerhet och tydlighet till medarbetare och därmed stärka bolagets informationssäkerhet.

Bolaget har fortsatt arbetat för att tydliggöra roller/ansvar och Lokal tillämpningsanvisning för informationssäkerhet är nu beslutad. Vidare kommer bolaget att fortsatt arbeta med informationsklassning, behörighetsstyrning samt uppföljning av efterlevnad.

Alla medarbetare inom bolaget har ett stort ansvar rörande informationssäkerhet varför medarbetare inom bolaget förväntas genomgå stadens obligatoriska utbildningar, "Informationssäkerhet för medarbetare i staden" samt "Grundkurs i dataskydd". Vidare fortsätter det kontinuerliga förbättringsarbetet med bolagets krishantering, detta genom årliga övningar samt kontinuerliga utbildningar.

Bolaget kommer fortsatt att arbeta för att minimera risken för olika typer av cyberattacker och efterlevnaden av NIS2. Det pågår testning av ny teknik och utfallet kommer att analyseras innan beslut tas om vidare genomförande.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
Delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.	Utreda och föreslå en samlad organisation och plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
	Analys <i>Bolaget ansvarar för stadens beredskapsorganisation "kommunalteknisk försörjning" och bolaget deltar i "Dricksvattenförsörjning". Bolaget inväntar delvis vidare instruktioner från staden. Bolaget har mottagit remiss av tillämpningsanvisningar, besvarades 30 augusti.</i>

Indikator	Periodens utfall	Årsmål
Andel elektroniska inköp Analys <i>Totalt hittills 2024 januari – augusti. köp i systemet = 3 545 979 581 Kr Av totalt = 4 273 654 441 83 % (Båda bolagen)</i>	82,97 %	75 %
Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts Analys <i>Uppföljning görs av samtliga leverantörer avseende skatt och sociala avgifter. Löpande uppföljning av fakturor och leverans görs av verksamheten.</i>	100 %	100 %
Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys Analys <i>Analysen pågår och ambitionen är att ha genomfört analyser på Norsborg, Lovö samt utvalda reservoarer under 2024. Analyser har genomförts på utvalda reservoarer, justering och utvärdering pågår. Analyser av Norsborg och Lovö ska påbörjas. Målet är att genomfört samtliga enligt plan på helår. Arbetet går enligt plan.</i>	40 %	100 %

3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Bolaget har ett systematiskt arbete som genomsyrar varje projekt och verksamhetsområde och föregås av noggranna riskanalyser samt åtgärdsplaner för att hålla arbete i offentliga miljöer trygga. Dricksvattenproduktionen och avloppsreningen präglas av en hög robusthet som byggts upp under decennier. Som regionens största leverantör av samhällsviktig verksamhet har bolaget ett långgående arbete med risk- och sårbarhetshantering och en mycket god leveransförmåga vilket ökar tryggheten i Stockholm. Stockholm Vatten och Avfall bygger ut och säkerställer bolagets anläggningars funktion för att säkerställa dricksvatten produktion och avloppsreningar nu och i framtiden.

Utöver säkerhetsskydd och verksamhetsskydd återfinns inom bolaget även linjesäkerhet, detta avser misskötsamheter, mindre säkerhetsincidenter och det skydd som implementeras lokalt för att täcka ett säkerhetsbehov ute i verksamheten som inte avser bolagskritiska tillgångar och processer eller ingår i verksamhetens övergripande säkerhetskoncept. Centralt skapas förutsättningar för linjesäkerheten som utförs av ansvarig verksamhet. Det sker genom att bidra med principer, riktlinjer och rådgivning samt upphandlade ramavtal för säkerhetsteknik och bevakning, som används av verksamheten för att garantera kvalitet och kostnadseffektivitet inom linjesäkerheten och säkerställa att man följer bolagets säkerhetspolicys och riktlinjer.

Bolaget arbetar med frågor som introduktion av nya medarbetare och kompetensutveckling för de som redan arbetar på bolaget. Inom dessa arbeten kommer insatser göras för att utbilda

medarbetarna för hur man agerar vid hot, rasism och otillbörlig påverkan. I det kontinuerliga arbetsmiljöarbetet ska dessa aspekter beaktas och förebyggande åtgärder identifieras.

Arbete mot välfärdsbrottslighet

Bolaget har infört kategoristyrning inom bolaget och för kategorin Avfall och Bygg- och anläggning har riskanalyser genomförts med särskilt fokus på korruption och välfärdsbrottslighet. Arbetet är i ett inledningsskede och under året kommer fördjupade analyser att genomföras samt att aktiviteter, baserat på resultatet av analyserna, kommer att tas fram. Bolaget har under tidigare år även utvecklat hur bolaget arbetar med uppföljning av avtal där de avtal som bedöms innehålla hög risk följs upp särskilt i samverkan mellan flera professioner inom bolaget. För avfallsområdet innebär detta att majoriteten av avtalen följs upp enligt denna modell.

Vidare har bolaget inlett ett nära samarbete med Skatteverket för utbildning som syftar till att enklare kunna upptäcka oegentligheter.

Bolaget arbetar kontinuerligt med kontroll av samtliga nya leverantörer. Vid upphandling av nya leverantörer kontrolleras att företaget betalar skatt och sociala avgifter med mera. Om varor ingår i det som upphandlas och bolaget bedömer att det finns en risk för överträdelse av mänskliga rättigheter så ställs krav på att leverantören ska ha ett systematiskt arbetssätt för att motverka detta. Krav ställs vidare alltid på ett motverka diskriminering.

Bolaget arbetar kontinuerligt med uppföljning och efterlevande av bolagets uppförandekod. Därtill är vattenverken skyddsobjekt vilket medför vissa andra skyddsmekanismer och rutiner. Vidare bidrar även bolaget till socialförvaltningens arbete med drokartläggning och kommer bistå med kunskap kring drogprovtagning i avloppsvatten.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
Arbeta för att stadens medarbetare inte utsätts för hot, rasism eller otillbörlig påverkan	▶ Genomföra riskanalyser inom ramen för arbetsmiljöarbetet gällande hot, rasism och otillbörlig påverkan. Analys <i>Bolaget arbetar kontinuerligt med sin riskanalys där hot, rasism och otillbörlig påverkan inkluderats.</i>
	▶ Se över bolagets befintliga riktlinjer, handlingsplaner och checklistor och vid behov komplettera dessa. Analys <i>Utredning pågår för att avgöra om fler insatser än befintlig introduktion samt utbildning gällande hot och våld är nödvändiga för att uppfylla ägardirektivet.</i>
Inventera hur bolaget kan bidra inom Fokus Järva	▶ Ta fram mall för samlingsrapport avseende bolagets projekt inom Fokus Järva Analys <i>Arbetet pågår och kommer bli klart hösten 2024</i>
Kraftsamla för att motverka välfärdsbrottslighet - i arbetet ingår att se över rutiner, säkerställa kontrollmekanismer, minska antalet underleverantörer samt upprätta egen kapacitet och rådighet	▶ Arbeta aktivt med att bolagets uppförandekod efterlevs. Analys <i>Bolaget motverkar välfärdsbrott bland annat genom att erbjuda anonym rapporteringsmöjlighet av oegentligheter och visselblåsning till externa parter och interna parter.</i>

3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Stockholm Vatten och Avfall arbetar aktivt med kommunikation som ska öka förståelsen för de arbeten som behöver göras för att trygga vattenförsörjningen i staden, och utbyggnaden av stadens infrastruktur som Stockholm Vatten och Avfall ansvarar för att bygga. I samband med att bolaget etableras i olika områden bjuder bolaget in till dialog där bolaget träffar stockholmarna och berättar hur Stockholm Vatten och Avfalls arbeten kommer att påverka boende och verksamheter, och tar del av deras synpunkter.

Inför större beslut och förändringar i bolagets verksamhet görs kundanalyser och kunddialoger för att få insikter om stockholmarnas behov, synpunkter och perspektiv.

Arbete med de mänskliga rättigheterna

Arbetet fortsätter med att ta fram en plan för hur bolaget som arbetsgivare aktivt och tydligt ska arbeta för att motverka diskriminering och alla former av rasism mot samer genom att integrera arbetet i befintliga processer så som det systematiska arbetsmiljöarbetet samt diskrimineringsslagstiftningens aktiva åtgärder. Bolaget kommer i detta arbete beakta kommande program för mänskliga rättigheter.

Agenda 2030

För att skapa en hållbar värld behöver företag och organisationer i alla länder arbeta mot samma mål. Det är möjligt tack vare FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030. Stockholms stad har ambitionen att vara ledande i genomförandet av de globala hållbarhetsmålen. Därför pågår ett gemensamt arbete inom staden, där ett samordnande ansvar för de globala hållbarhetsmålen fördelats till stadens bolag och förvaltningar. Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet har en stark koppling till flera av de globala hållbarhetsmålen, vilket visar hur viktigt bolagets uppdrag är för utvecklingen av ett hållbart samhälle. Bolaget arbetar för att skapa ett samordnat, systematiskt och integrerat hållbarhetsarbete som strävar efter att hållbarhetsarbetet ska vara en naturlig del i bolagets löpande verksamhet. Bolaget vill skapa en kontinuitet i hållbarhetsarbetet, som då även ska inkludera Agenda 2030 målen.

De mål som Stockholm Vatten och Avfall berörs mest av är:

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Stockholm Vatten och Avfall har det samordnande ansvaret för detta mål i Stockholms stad. Stockholmarna har mycket god tillgång till rent dricksvatten och sanitet. Ett utvecklingsområde inom Stockholms stad är de grupper som inte har en självklar tillgång till våra tjänster. Bolaget arbetar för att minimera utsläpp av orenat avloppsvatten, inte minst genom att bygga ut och modernisera avloppsreningen. Samtidigt förebyggs utsläpp av oönskade ämnen till avloppsledningsnätet och recipienten genom uppströmsarbete. Bolaget har en viktig roll i stadens arbete med att uppnå god vattenstatus i sjöar och vattendrag. Bolaget satsar också på kommunikation med stockholmarna för att skapa ett hållbart agerande relaterat till vatten och avlopp.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Bolagets uppdrag innebär att alla invånare ska ha tillgång till rent vatten, hållbara avloppslösningar och hållbar avfallshantering. Genom innovation vill bolaget hitta nya lösningar för uppdraget och utveckla de cirkulära flödena inom samhället. Detta genom att öka andelen återbruk och återvinning samt återföra näringsämnen och energi till kretsloppet.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Bolagets verksamhet har stor påverkan på miljön, både genom det material som samlas in från

stockholmarna och verksamhetens egen användning av material och kemikalier. Bolaget arbetar för att minska användningen av kemikalier och material som innehåller miljöfarliga ämnen och verksamheten utvecklar löpande återanvändning och återvinning av såväl bolagets eget som stockholmarnas avfall. Genom aktiv kommunikation vill bolaget få stockholmarna att minimera sitt avfall, medverka till återbruk och sortera sitt avfall på bästa sätt. För att påverka produktionskedjan ställs upphandlingskrav på eller premierar leverantörer som producerar hållbara produkter och tjänster.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Bolagets verksamhet använder mycket energi och orsakar stora utsläpp av växthusgaser, framför allt biogen metangas och lustgas som släpps ut från avloppsverksamheten. För att minska bolagets påverkan använder verksamheten till största delen förnybar energi i bolagets anläggningar, lokaler och fordon. Bolaget producerar biogas, återvinner värme samt arbetar med att reducera utsläpp av växthusgaser från reningsverken. Genom bindning av kol i marken från avloppsslam, vattenverksmull och biokol som används i jordbruk och planteringar motverkas också frisättande av koldioxid.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
Genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män	Se över rutiner och arbeta mot att säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Analys <i>Bolaget arbetar kontinuerligt med kontroll av samtliga nya leverantörer. Vid upphandling av nya leverantörer kontrolleras att företaget är schyst, betalar skatt och sociala avgifter med mera. Om varor ingår i det som upphandlas och bolaget bedömer att det finns en risk för överträdelse av mänskliga rättigheter så ställs krav på att leverantören ska ha ett systematiskt arbetssätt för att motverka detta. Krav ställs vidare alltid på att motverka diskriminering i alla tjänsteupphandlingar och entreprenader.</i> <i>Bolaget följer vidare upp dessa krav enligt en nyligen framtagen systematik. Bolaget har för första gången i år följt upp kravet på antidiskrimineringsarbete och här har det visat sig att det finns brister hos leverantörerna. Detta arbete kommer att fortsätta under året.</i>
Involvera stockholmare i beslut som påverkar deras vardag genom exempelvis medborgardialoger och medborgarbudgetar	Genomföra medborgardialoger Analys <i>När nya större projekt med stor påverkan på medborgare eller verksamheter startas, öppnar bolaget upp för dialog vid informationsmöten eller öppna hus. Vid dessa tillfällen informeras om projektets syfte, påverkan och ger möjlighet till dialog. För att förenkla för stockholmarna att lämna synpunkter på bolagets verksamhet infös QR-koder på vepor och skyltar vid bolagets arbeten runt om i staden.</i> <i>Under tertial 2 medverkade bolaget vid Järvaveckan, för att föra dialog om bolagets frågor med boende i området. Särskilt fokus var på att informera om Återbruket i Rinkeby samt att fett inte ska spolas ner i avloppet. Bolaget har även medverkat vid Sjöstadsdagen för dialog om avloppsfrågor och Slakthusdagen för dialog om vatten- och avloppsfrågor vid nyexploatering. På</i>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Aktivitet
	<i>Rörstrandsgatan genomfördes en dialog med verksamheter som berörs av arbeten där.</i>

Aktiviteter	Analys
Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna	En första workshop är genomförd i januari, som beredningsgruppen stadsledningskontoret ansvarade för.
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021	Aktiviteten startade i maj genom stadsledningskontorets beredningsgrupp som sammankallar.

Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus. Varje dag, året runt förser vi 1,5 miljoner stockholmare med rent och gott kranvatten, renar avloppsvatten och ser till att avfallet tas om hand. Tillsammans med invånare, företag och andra intressenter arbetar vi för att Stockholm ska bli världens mest hållbara stad.

Stockholm Vatten och Avfall
Tel 08-522 120 00
kund@svoa.se
www.svoa.se

En del av Stockholms stad